

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πτυχιακή διατριβή

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΗΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

Παναγιώτης Ρουγκάλας

Λεμεσός 2011

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πτυχιακή διατριβή

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΗΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

Παναγιώτης Ρουγκάλας
Επιβλέπουσα καθηγήτρια Δρ. Βάια Δουδάκη

Λεμεσός 2011

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Παναγιώτης Ρουγκάλας, 2011

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου Δρ. Βάια Δουδάκη, του τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου, για το ενδιαφέρον που έδειξε, για την παροχή των πληροφοριών και συμβουλών για την περαίωση της μελέτης, όπως επίσης για την διακριτικότητα της στην ολιγόωρη από πλευράς μου συνεργασία μας. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω το οικογενειακό μου περιβάλλον, που με στήριξε τόσα χρόνια από οικονομικής και ψυχολογικής απόψεως, το εν ζώή και μη. Τέλος δεν μπορώ να αφήσω εκτός ευχαριστιών, φίλους και πρόσωπα που προσέφεραν απλόχερα την συμπαράσταση τους και την βοήθεια τους στις ώρες των διαλλειμάτων από το αρχικό χρονικό διάστημα εκπόνησης της πτυχιακής μου εργασίας μέχρι το τέλος της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Απεικονίσεις της Τουρκίας στην Κυπριακή Ειδησεογραφία» εκπονήθηκε από τον Παναγιώτη Ρουγκάλα, φοιτητή του Τμήματος ΕΣΔ του ΤΕΠΑΚ, υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Βάιας Δουδάκη και ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2011.

Το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας πηγάζει από την δημοσιογραφία της Κύπρου και συγκεκριμένα από τον Κυπριακό τύπο. Ως αφορμή, αποτέλεσαν τα Κυπριακά δημοσιεύματα που αναρτώνται επί καθημερινής βάσεως στις Κυπριακές εφημερίδες. Ο πληθυσμός της Κύπρου ενημερώνεται καθημερινώς για τις εξελίξεις που τον περιβάλλουν από τα δημοσιογραφικά ενημερωτικά έντυπα. Είναι σημαντικό να κάνουμε απογραφή των δεδομένων που “σερβίρει” ο Κυπριακός τύπος και οι δημοσιογράφοι που τον απαρτίζουν, σε θέματα που αφορούν την Τουρκία και απασχολούν τον Κυπριακό λαό έμμεσα ή άμεσα.

Μέσα από αυτή την μελέτη, εξετάζεται εις βάθος ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται οι ειδήσεις της Τουρκίας από τον Κυπριακό τύπο. Η μελέτη εξετάζει και απαντά σε ερωτήματα όπως αν τα θέματα που επιλέγονται να παρουσιαστούν από τους Κύπριους δημοσιογράφους είναι μεγάλα, μικρά ή μεσαία σε έκταση, άρα αυτομάτως κρίνεται και η σημασία της εν λόγω είδησης, όπως επίσης ο τρόπος παρουσίασης κρίνοντας τα ως θετικά, αρνητικά και ουδέτερα. Τα κριτήρια για να απαντηθεί το ερώτημα της μελέτης, δηλαδή πως απεικονίζονται τα θέματα της Τουρκίας στον Κυπριακό τύπο καθώς και τι θέματα επιλέγονται να προβληθούν, είναι και άλλα που έχουν τεθεί, έτσι ώστε να αποκαλυφθεί εάν υπάρχει αυτή η λεγόμενη προκατάληψη από τους Κύπριους δημοσιογράφους στις ειδήσεις που αφορούν την Τουρκία. Ειδήσεις της Τουρκίας που είτε σχετίζονται με θέματα που αφορούν μόνο την Τουρκία, είτε με θέματα που αφορούν τις μεταξύ τους σχέσεις (Κυπριακό).

Στην προσπάθεια του ο ερευνητής να δώσει απαντήσεις στα ερευνητικά του ερωτήματα, προέβη στην συλλογή δεδομένων μέσα από ποσοτικές μεθόδους όπως ανάλυση περιεχομένου δύο συνεχόμενων μηνών εφημερίδων από τις τρεις μεγαλύτερες σε κυκλοφορία και αναγνωσιμότητα εφημερίδες της Κύπρου. Εν συνεχεία κατέγραψε τα κείμενα που σχετίζονταν με το όνομα της Τουρκίας, όπως επίσης και δημοσιεύματα που “έκρυβαν” το όνομα της. Κάθε κείμενο καταγράφηκε και αναλύθηκε ως προς έξι κριτήρια. Τα κριτήρια είναι πρωτοσέλιδα, έκταση των άρθρων, παρουσίαση των άρθρων ανάλογα με το ύψος τους, κατηγοριοποίηση, θέματα που σχετίζονται με το Κυπριακό και τέλος η θέση που κατείχαν στην εφημερίδα.

Για την πραγματοποίηση αυτής της ποσοτικής έρευνας, μελετήθηκαν άρθρα, δημοσιεύματα, βιβλία και πληροφορίες για την ιστορία της Κύπρου, χτίζοντας βάσεις και αποκτώντας απαραίτητες γνώσεις, για να χρησιμοποιήσει τα δεδομένα και να περαιώσει ο ερευνητής την δική του έρευνα. Η παρατήρηση παλαιότερων σημαντικών δημοσιευμάτων με θέματα της Τουρκίας είναι κίνηση που δεν μπορεί να αποφευχθεί, για να κατανοήσει την κατάσταση που επικρατεί μέχρι και σήμερα στις σχέσεις των δύο κρατών.

Οι απεικονίσεις που συνάντησα στα άρθρα των εφημερίδων ήταν κατά κύριο λόγο φορτισμένες θετικά ή αρνητικά, ανάλογα με το περιστατικό που κάλυπταν. Η αλήθεια σίγουρα κρύβεται κάπου ανάμεσα σε όλα αυτά και το θέμα είναι η αλήθεια να αποτυπωθεί απογυμνωμένη από τα πολιτικά πιστεύω και πεποιθήσεις που μπορεί να έχει ο κάθε δημοσιογράφος, ώστε να μην υπάρξουν αλλοιώσεις και παρανοήσεις. Τέλος, οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι, εκείνοι που είναι οι παρουσιαστές των γεγονότων, κατά κάποιο τρόπο θα λέγαμε ότι είναι εκείνοι που έχουν τον πρωταγωνιστικό ρόλο στην παρουσίαση αυτών των ζητημάτων και θα πρέπει να γράφουν αμερόληπτα χωρίς να είναι πεπεισμένοι ότι η «δική τους αλήθεια» είναι και αυτή που συμεριζεται και ο υπόλοιπος κόσμος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	10
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	11
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	11
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	15
3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	21
4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	22
4.1 Απεικονίσεις	22
4.2 Κυπριακό Ζήτημα.....	23
4.3 Στόχος έρευνας	23
4.4 Εφημερίδες που έχουν επιλεγεί	24
4.5 Περίοδος παρατήρησης	24
4.6 Άξονες-στοιχεία στα οποία στηρίζεται η έρευνα	24
4.6.1 Πρωτοσέλιδα.....	24
4.6.2 Έκταση άρθρων.....	25
4.6.3 Θετικά, αρνητικά ή ουδέτερα θέματα	25
4.6.4 Κατηγοριοποίηση των άρθρων	28
4.6.5 Θέματα που αφορούν τις μεταξύ τους σχέσεις (Κυπριακό ζήτημα).....	28
4.6.6 Θέση στην οποία συναντώνται τα άρθρα.....	28
5 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	30
6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	31

7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	64
8 ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	68
9 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΕΣ.....	69
10 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	70

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Εικόνα 1: Πολίτης Φεβρουάριος- Πρωτοσέλιδα.....	32
Εικόνα 2: Πολίτης Φεβρουάριος- Έκταση.....	32
Εικόνα 3: Πολίτης Φεβρουάριος- Ύφος.....	33
Εικόνα 4: Πολίτης Φεβρουάριος- Κατηγοριοποίηση.....	33
Εικόνα 5: Πολίτης Φεβρουάριος- Κυπριακό.....	34
Εικόνα 6: Πολίτης Μάρτιος- Πρωτοσέλιδα.....	35
Εικόνα 7: Πολίτης Μάρτιος- Έκταση.....	35
Εικόνα 8: Πολίτης Μάρτιος- Ύφος.....	36
Εικόνα 9: Πολίτης Μάρτιος- Κατηγοριοποίηση.....	36
Εικόνα 10: Πολίτης Μάρτιος- Κυπριακό.....	37
Εικόνα 11: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Πρωτοσέλιδα.....	38
Εικόνα 12: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Έκταση.....	39
Εικόνα 13: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Ύφος.....	39
Εικόνα 14: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Κατηγοριοποίηση.....	40
Εικόνα 15: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Κυπριακό.....	40
Εικόνα 16: Φιλελεύθερος Μάρτιος-Πρωτοσέλιδα.....	41
Εικόνα 17: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Έκταση.....	42
Εικόνα 18: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Ύφος.....	43
Εικόνα 19: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Κατηγοριοποίηση.....	43
Εικόνα 20: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Κυπριακό.....	44
Εικόνα 21: Σημερινή Φεβρουάριος- Πρωτοσέλιδα.....	45
Εικόνα 22: Σημερινή Φεβρουάριος- Έκταση.....	46
Εικόνα 23: Σημερινή Φεβρουάριος- Ύφος.....	46
Εικόνα 24: Σημερινή Φεβρουάριος- Κατηγοριοποίηση.....	47

Εικόνα 25: Σημερινή Φεβρουάριος- Κυπριακό.....	48
Εικόνα 26: Σημερινή Μάρτιος- Πρωτοσέλιδα	49
Εικόνα 27: Σημερινή Μάρτιος- Έκταση	50
Εικόνα 28: Σημερινή Μάρτιος- Ύφος.....	50
Εικόνα 29: Σημερινή Μάρτιος- Κατηγοριοποίηση	51
Εικόνα 30: Σημερινή Μάρτιος- Κυπριακό	51
Εικόνα 31: Φεβρουάριος Γενικά- Πρωτοσέλιδο	52
Εικόνα 32: Φεβρουάριος Γενικά- Έκταση	53
Εικόνα 33: Φεβρουάριος Γενικά- Ύφος.....	54
Εικόνα 34: Φεβρουάριος Γενικά- Κατηγοριοποίηση	54
Εικόνα 35: Φεβρουάριος Γενικά- Κυπριακό.....	55
Εικόνα 36: Μάρτιος Γενικά- Πρωτοσέλιδα	56
Εικόνα 37: Μάρτιος Γενικά - Έκταση.....	57
Εικόνα 38: Γενικά Μάρτιος- Ύφος	57
Εικόνα 39: Μάρτιος Γενικά- Κατηγοριοποίηση	58
Εικόνα 40: Μάρτιος Γενικά- Κυπριακό	58
Εικόνα 41: Σύνολο-Πρωτοσέλιδο	60
Εικόνα 42: Σύνολο-Έκταση	61
Εικόνα 43: Σύνολο-Ύφος.....	61
Εικόνα 44: Σύνολο-Κατηγοριοποίηση	62
Εικόνα 45: Σύνολο-Κυπριακό	63

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 1: Ποσοστιαίοι Μέσοι Όροι.....	64
--	----

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Παρουσιάζονται συνοπτικά όλες οι σημαντικές συντομογραφίες που έχουν χρησιμοποιηθεί στο κείμενο της πτυχιακής π.χ.:

Υπ.εξ	Υπουργός Εξωτερικών
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
ε/κ	Ελληνοκύπριοι
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θέμα της παρούσας εργασίας είναι η θεώρηση του τρόπου παρουσίασης της Τουρκίας και των συμβάντων στη χώρα αυτή από τον κυπριακό Τύπο.

Οφείλουμε όμως να επισημάνουμε ευθύς εξ αρχής ότι θεώρηση αυτή από μέρους του κυπριακού Τύπου παρουσιάζει μια σημαντική ιδιομορφία. Είναι εμφανές ότι ο κυπριακός Τύπος, για το συγκεκριμένο είδους κοινού προς το οποίο απευθύνεται και, βεβαίως, εξ αιτίας της ιδιόμορφης κατάστασης την οποία υφίσταται η Κύπρος, δεσμεύεται σε μεγάλο βαθμό, για να μην πούμε ολοκληρωτικά, από το Κυπριακό και την κατάσταση που διαμορφώθηκε στη νήσο από το 1974 και δώθε.

Με απλά λόγια: ο κυπριακός Τύπος αντιμετωπίζει την Τουρκία υπό το πρίσμα της τουρκικής εισβολής και κατοχής σχεδόν του 37% του Κυπριακού εδάφους. Και δεν θα μπορούσε να κάνει διαφορετικά, παρά μόνον πληρώνοντας το υψηλό τίμημα μιας «απόστασης» από τα ενδιαφέροντα αλλά και τα συναισθήματα του κοινού στο οποίο απευθύνεται. Πράγματι, η κατάσταση κατοχής στο βόρειο τμήμα του νησιού από μέρους των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων, παρόλο που είναι γεγονός που ανέρχεται πλέον στο μακρινό 1974, παραμένει τραγικά επίκαιρο για οποιαδήποτε δημοσιογραφική κάλυψη κάθε όψης της εσωτερικής πολιτικής σκηνής της Κύπρου. Η ίδια η ταυτότητα των κυπριακών πολιτικών δυνάμεων, πέρα από τις παραδοσιακές κατηγοριοποιήσεις σε «δεξιά», «αριστερά» και «κέντρο», καθορίζεται εν πολλοίς ανάλογα με τη στάση, τις προτάσεις και τις πρωτοβουλίες αναφορικά με το Κυπριακό. Πώς θα μπορούσε ο Τύπος να κρατήσει αποστάσεις από τα τεκταινόμενα στην Τουρκία;

Ο ίδιος ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Δημήτρης Χριστόφιας επανέλαβε πολλάκις μια βαθιά πεποίθηση όλων των Κυπρίων: ότι το κλειδί για την λύση του Κυπριακού βρίσκεται στην Άγκυρα. Μια πικρή αλήθεια που επιβεβαιώθηκε και από τις δυσκολίες που συνάντησε ο ίδιος ο Πρόεδρος μετά την επανέναρξη των διακοινοτικών διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών το 2008. Η προσπάθεια του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας να εκμεταλλευτεί την ευνοϊκή συγκυρία της παρουσίας ως εκπροσώπου της Τουρκοκυπριακής κοινότητας πολιτικού με συγγενικές προς τον ίδιο θεωρήσεις και απόψεις, σκόνταψε ευθύς εξ αρχής, και παρόλες τις «γενναιόδωρες προσφορές της Ελληνοκυπριακής πλευράς», σε ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο: ότι ο Τουρκοκύπριος συνομιλητής δεν ήταν, όπως

σύντομα αποδείχτηκε, σε θέση να διεξάγει διαπραγματεύσεις και να πάρει αποφάσεις ανεξάρτητα από τις υποδείξεις της τουρκικής κυβέρνησης. Οι Τουρκοκύπριοι, εν ολίγοις, δεν είναι σε θέση να αυτονομηθούν από την τουρκική πολιτική. Κι αυτό για διάφορους λόγους, που συνδέονται αφενός με το κυρίαρχο ιδεολόγημα της «μητέρας πατρίδας» που, ενώ στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα εξασθένησε και διαφοροποιήθηκε μετά τις ωμές επεμβάσεις του στρατιωτικού καθεστώτος των Αθηνών στην περίοδο 1967-1974, στους Τουρκοκύπριους εξακολουθεί να παραμένει κραταιό. Αφ'ετέρου, η ογκώδης παρουσία Τούρκων στρατιωτών και εποίκων έχει δημιουργήσει στα κατεχόμενα ένα ανελεύθερο καθεστώς όπου η έκφραση της διαφωνίας καταστέλλεται με τη βία. Αρκεί κανείς να αναφερθεί στις δολοφονίες διαφωνούντων Τουρκοκύπριων δημοσιογράφων ή στις τρομοκρατικές επιθέσεις που υπέστη ακόμη και πρόσφατα η κατ' εξοχήν αντικατοχική Τουρκοκυπριακή εφημερίδα *Africa*.

Από αυτή την άποψη, δεν είναι υπερβολή να θεωρήσουμε ότι, σύμφωνα με την οπτική της συγκεκριμένης κυπριακής ιδιομορφίας, όπως ιστορικά καθορίστηκε, μιλώντας για την Τουρκία ο κυπριακός Τύπος στην πραγματικότητα μιλά για την ίδια την Κύπρο. Μιλά, με άλλα λόγια, για την ξένη στρατιωτική δύναμη που έχει τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο όχι μόνον σε ότι αφορά τα κατεχόμενα, αλλά και την εσωτερική διαλεκτική ανάμεσα στις δυο κοινότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δυστυχώς.

Από το 2004, με την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το σκηνικό αυτό ενισχύθηκε και διευρύνθηκε. Η Κύπρος κατέστη συνομιλήτης της Τουρκίας όχι μόνον μέσω της Τουρκοκυπριακής κοινότητας, αλλά και δια μέσου της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού η Τουρκία εξασφάλισε από το 2005 καθεστώς υποψηφίας χώρας. Ο διάλογος αυτός παραμένει βεβαίως έμμεσος, καθότι παραμένει η άρνηση της τουρκικής κυβέρνησης να αναγνωρίσει ως νόμιμη κυβέρνηση του νησιού εκείνη που η ίδια θεωρεί απλώς σαν «Ελληνοκυπριακή διοίκηση». Ακριβώς όμως αυτή η χρονίζουσα πλέον διαμάχη της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφορικά με την αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας έδωσε στον κυπριακό Τύπο ευκαιρία να διευρύνει το φάσμα των δημοσιευμάτων του, εντάσσοντας ορμητικά στις σελίδες του και τη θεματολογία της προβληματικής ενταξιακής πορείας της Αγκυρας.

Εν κατακλείδι, μπορούμε το δίχως άλλο να προκαταλάβουμε ευθύς εξ αρχής τα συμπεράσματα της παρούσης εργασίας. Ο κυπριακός Τύπος κάνει μεγάλες

προσπάθειες, εντός των ορίων που του επιβάλλουν οι αριθμητικά μικρές διαστάσεις του αναγνωστικού κοινού στο οποίο απευθύνεται, για να παρακολουθήσει κάθε πτυχή της ειδησεογραφίας που αφορά την Τουρκία. Το κάνει από την ιδιόμορφη κυπριακή οπτική γωνία, αλλά το κάνει με αξιοσέβαστη σοβαρότητα, επιμονή και πληρότητα.

2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Ιστορική Αναδρομή

Εν έτει 1967, η Ελλάδα είχε στρατιωτική δικτατορία την γνωστή στον απανταχού Ελληνισμό, χούντα. Οι σχέσεις μεταξύ του πρόεδρου Μακαρίου και των δικτατόρων της Ελλάδας, είχαν οξυνθεί λόγω συνομοσιών που υποστήριζε ότι έκαναν εναντίον της θέσης του. Η χούντα τον Ιούλιο του 1974 μαζί με Ελληνοκύπριους υποστηρικτές, έκαναν πραξικόπημα εναντίον του προέδρου της Κύπρου και πέντε μέρες αργότερα «βρήκε πάτημα» η Τουρκία να εισβάλει στην Κύπρο. Η εισβολή είχε δυο φάσεις που έλαβαν χώρα τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Το αποτέλεσμα ήταν να καταλάβουν το 36,2 % της Κύπρου και να βγάλουν από τις εστίες τους 180.000 Ελληνοκύπριους. Η Τουρκία δεν επιτρέπει στους εκδιωγμένους Ελληνοκύπριους να επιστρέψουν στις περιουσίες τους. Έχασαν την ζωή τους πολλοί Κύπριοι, που είτε είναι αποδεδειγμένα νεκροί ή είναι οι λεγόμενοι ‘‘αγνοούμενοι’’. Εκτός από την ηθική καταστροφή που επέφερε αυτό το πλήγμα, οι οικονομικές καταστροφές της Κύπρου στις κατεχόμενες περιοχές είναι ανυπολόγιστες. Η Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου, είναι μια ονομασία που είναι αναγνωρισμένη μόνο από το Τουρκικό Κράτος, καθώς κανένα άλλο κράτος δεν αναγνωρίζει αυτή την ονομασία και δείχνει την φανερή υποστήριξη της στους Τουρκοκύπριους που είναι εγκατεστημένοι στην κατεχόμενη πλευρά της Κύπρου (Η τουρκική εισβολή του 1974 και οι τραγικές της συνέπειες, 2010).

Η εισβολή εκτόπισε τους Ελληνοκύπριους από τις εν λόγω κατεχόμενες περιοχές με βία, αλλά ένα μέρος των πολιτών έφυγε από μόνο του και πήγε στις ελεγχόμενες περιοχές της Κύπρου για να νοιώσει ασφάλεια καθότι είχαν καταθέσει μαρτυρίες για βαρβαρότητες από τα κατοχικά στρατεύματα εναντίον τους. Οι πολίτες που εκδιώχτηκαν από τις περιουσίες τους χωρίζονται σε δυο κατηγορίες τους πρόσφυγες και τους εκτοπισμένους (Πρόσφυγες και εκτοπισμένοι, 2010).

Οι αγνοούμενοι είναι ένα κεφάλαιο στην Κύπρο που ταλανίζει τις οικογένειες τους. Δεν είναι αποδεδειγμένα νεκροί αλλά δεν γνωρίζουν και λεπτομέρειες εάν είναι ζωντανοί, συνεχίζοντας την ζωή τους με το ‘‘αν’’. Οι εγκλωβισμένοι είναι ένα μικρό ποσοστό Ελληνοκύπριων πολιτών που επέλεξαν να μείνουν στις κατοικίες τους και να μην φύγουν, φτάνοντας τον αριθμό των πεντακοσίων. Συναισθηματικά δεμένοι με τις περιουσίες τους και τρέφοντας ελπίδες ότι έπειτα από την εισβολή η κατάσταση θα εξομαλυνθεί και θα μπορέσουν να συνεχίσουν την ζωή τους στο ρυθμό που είχαν πριν το καλοκαίρι του 1974. Τα

προβλήματα που αντιμετωπίζουν, έχουν να κάνουν με την κρίση της εθνικότητας, της γλώσσας και της θρησκείας τους. Από την αρχή της εισβολής και μέχρι να τελειώσουν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις, υπήρξαν άπλετοι περιορισμοί στην ζωή τους στα κατεχόμενα, όπως περιορισμός μετακινήσεων με βάση την χιλιομετρική απόσταση, απαγορεύσεις επισκέψεων σε άλλα μέρη της Κύπρου και άλλες καθημερινές ενέργειες (Οι αγνοούμενοι, 2011)(Οι εγκλωβισμένοι, 2011).

Στην κατεχόμενη πλευρά της Κύπρου έχουν μεταναστεύσει οι λεγόμενοι έποικοι, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, οι οποίοι ασχολούνται με χειρωνακτικές εργασίες όπως είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Αυτή η κατάσταση έχει επιφέρει στην περιοχή προβλήματα και βρίσκει αντίθετους τους ήδη προεγκατεστηθέντες Τουρκοκύπριους, φέροντας ως επιχείρημα την αύξηση της εγκληματικότητας. Η Τουρκία δεν φαίνεται να αντιδρά, υποστηρίζοντας αυτή την κίνηση μετανάστευσης στην κατεχόμενη πλευρά της Κύπρου, επιβεβαιώνοντας για άλλη μια φορά τον προφανή στόχο της διχοτομικής και μεροληπτικής πολιτικής της στην Κατεχόμενη Κύπρο(Οι έποικοι, 2010).

Η γεωγραφική θέση της Κύπρου μπορεί να είναι στρατηγικό σημείο και σύνδεσμος για Ευρώπη και Ασία, αλλά συγχρόνως έχει γίνει και θύμα αυτής της θέσης της. Η πολιτιστική της κληρονομιά, κλονίζεται κάθε φορά από τις επιδρομές που έχει δεχτεί ανά το πέρασμα των χρόνων, με τελευταία, πιο πρόσφατη και πιο τρανταχτή, του 1974. Στις περιοχές που κατακτούν οι επιδρομείς, αυτομάτως καταστρέφονται αρχαιολογικά μνημεία, θρησκευτικοί χώροι μέχρι και κοιμητήρια διότι δεν ενδιαφέρονται για τον πολιτισμό της χώρας αυτής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να περνά κρίση η ταυτότητα της Κύπρου, όπου προβάλλεται το ελληνικό και χριστιανικό της στοιχείο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό της απαγόρευσης από τους Τούρκους, να μπορεί η Ελληνοκυπριακή πλευρά να συντηρεί τα μνημεία και την πολιτιστική της κληρονομιά στις κατεχόμενες περιοχές (Καταστροφή της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, 2010).

Στην λεγόμενη ως “ομορφότερη πλευρά της Κύπρου”, που φυσικά ο Ελληνοκυπριακός λαός εννοεί τα κατεχόμενα, έχει απαγορευτεί δια ροπάλου στους Ελληνοκύπριους να επισκέπτονται τις περιουσίες που τους ανήκουν. Υπάρχει ρητή απαγόρευση για πρόσβαση στις περιουσίες τους και γενικότερα κάθε σχέση όπως τα κληρονομικά δικαιώματα. Οι περιουσίες τους έχουν καταπατηθεί, έχουν μεταβιβαστεί, έχουν πωληθεί είτε έχουν καταστραφεί (Σφετερισμός περιουσιών, 2010). Το εμπόριο περιουσιών ανθίζει στα κατεχόμενα, καθώς πωλούν τίτλους ιδιοκτησίας οικιών ή οικοπέδων, σε ξένους αγοραστές.

Η καταπάτηση των περιουσιών δεν μπορεί να εξακριβωθεί από τους νόμιμους κατόχους, γιατί δεν ελέγχεται η περιοχή από τους Ελληνοκύπριους και δεν γνωρίζουν έγκαιρα τις εξελίξεις. Ξένες κατασκευαστικές εταιρίες δρύνονται της ευκαιρίας και πλουτίζουν με ξένες περιουσίες, βαφτίζοντας τις ως δικές τους.

Αντικειμενικότητα

Είδηση μπορεί να είναι το κάθε τι. Δεν μπορούμε να εγκλωβίσουμε την είδηση σε έναν ορισμό, αλλά από ότι έχουν δείξει και οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι που είναι η πηγή τροφής τους δεν ενεργοποιούνται να βρουν ορισμό. Από την στιγμή που θα μαθευτεί η είδηση, αυτομάτως το μυαλό των δημοσιογράφων ξεκινάει μια διαδικασία κωδικοποίησης σύμφωνα με το μέσο που δουλεύουν, τα συμφέροντα που εξυπηρετούν, τις προσωπικές τους εμπειρίες και αξίες και την προσαρμόζουν αναλόγως (Tilic, σελ.246, 2000).

Σύμφωνα με τον (Tilic, σελ.249, 2000) στις κοινωνίες της εικόνας η πραγματικότητα δεν έχει καμία σημασία. Με το μακιγιάζ μπορείς να δημιουργήσεις από μια άσχημη γυναίκα μια πολύ ωραία γυναίκα. Στις κοινωνίες της εικόνας οι άνθρωποι δεν ανασηκώνουν το μακιγιάζ για να δουν την πραγματικότητα από πίσω, θεωρούν το μακιγιάζ πραγματικότητα. Αυτό συμβαίνει και με τις ειδήσεις. Δεν χρειάζεται πλέον η είδηση να είναι αληθινή ή να έχει κάποια σχέση με την πραγματικότητα.

Το κυπριακό ζήτημα από πλευράς Ελλήνων και Τούρκων δημοσιογράφων

Τούρκοι και Έλληνες δημοσιογράφοι είναι σε μικρότερο βαθμό εθνικιστές μέσα τους στις απόψεις τους, από τα άρθρα που γράφουν για το ζήτημα του Κυπριακού. Η χρονική περίοδος που έχει περάσει από την αρχή του Κυπριακού προβλήματος και δεν έχει βρεθεί μια λύση για καμιά από τις δυο πλευρές, έχει εξαναγκάσει τους δημοσιογράφους να απαισιοδοξούν και αυτό διαπιστώνεται στα άρθρα που παράγουν για το εν λόγω πρόβλημα. (Tilic, σελ.458, 2000)

Εξουσία των ΜΜΕ

Στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και κατά την διάρκεια του 1970, η εξουσία των ΜΜΕ στα πολιτικά δρώμενα πήρε το πάνω χέρι. Οι δημοσιογραφικές φυλλάδες της εποχής, οι λεγόμενες και ως ποιοτικές, “σήκωσαν κεφάλι” και έκαναν την επανάσταση τους οι πένες

των δημοσιογράφων στα χαρτιά των εφημερίδων, ενάντια στα πολιτικά κόμματα. (Poulet, 2009) Είναι ένα γεγονός που και αυτό με την σειρά του συμβάλλει στην οριοθέτηση των πολιτικών κομμάτων. Ένας αντικειμενικός παρατηρητής μπορεί να σχολιάζει, να παρατηρεί και να διαφωνεί ή αντιστρόφως να συμφωνεί με πολιτικά κόμματα που εξουσιάζουν την κάθε χώρα. Πόσο μάλλον εάν η χώρα βρίσκεται σε μια συνεχή κόντρα με άλλο κράτος και οι διαφορές τους είναι αγεφύρωτες. Ο δημοσιογραφικός λόγος δείχνει την δύναμη του.

Είδηση

Ο δημοσιογράφος εξελίσσει ή αποκτά το ταλέντο να αξιολογεί μια είδηση. Κάθε είδηση έχει και την ανάλογη αξία, που την αξιοποιεί αναλόγως με την εμπειρία του και τις ικανότητες που αναπτύσσει. Ο τρόπος όμως με τον οποίο μπορεί να ειπωθεί η είδηση φιλτράρεται υπό την αιγίδα κάποιων περιορισμών. Το φιλτράρισμα υπεισέρχεται στον τρόπο που θα παρουσιάσουν μια είδηση, προσπαθώντας να είναι αντικειμενικοί και εναντιώνεται στην είδηση που πρέπει πραγματικά να ειπωθεί. (Taylor, 2004)

Επίδραση των MME

Η επίδραση των MME στα θέματα που παρουσιάζουν πάνω στο αναγνωστικό κοινό, έχει απασχολήσει πολλές δεκαετίες πριν διάφορους ερευνητές. Από την δεκαετία του 1930 μέχρι και τις αρχές του 1940, υπήρχε η θεωρία του “κάθετου ερμηνευτικού μοντέλου” που έλεγε ότι τα περιεχόμενα των MME προκαλούν αντιδράσεις οι οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν προβλέψιμες. Τέσσερα χρόνια αργότερα, οι Lazarsfeld, Berelson και Guadet έρχονται να αντικρούσουν την παραπάνω άποψη και να διατυπώσουν ότι ο ρόλος των MME είναι υπερτιμημένος, κάτι που μετά από 16 χρόνια εν έτει 1960, η έρευνα του Klapper συνάδει με αυτό το αποτέλεσμα, προσθέτοντας επίσης ότι τα MME δεν μεταβάλλουν, αλλά στην ουσία ενισχύουν τις ήδη σχηματισμένες απόψεις που προϋπάρχουν. Έπειτα το 1970 γεννιέται το agenda-setting, που ο Αμερικανός κοινωνικός ψυχολόγος Festinger υποστηρίζει το πρώτο μισό της προσέγγισης αυτής, δηλαδή ότι τα MME επηρεάζουν ελάχιστα τη σκέψη των ανθρώπων, αλλά επηρεάζουν πολύ το συλλογισμό τους (Γιαλλουρίδης, σελ.32, 2000). Δεν αλλάζουν οι απόψεις του αναγνωστικού κοινού, ενισχύονται οι ήδη προϋπάρχουσες, άρα

στην συγκεκριμένη θεματολογία των απεικονίσεων, οι δημοσιογράφοι δεν έχουν την δυνατότητα να αλλάξουν τη στάση του Κυπριακού κοινού απέναντι στην Τουρκία, απλώς να σμιλεύσουν λίγο τις απόψεις τους.

3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Η έρευνα προσπαθεί να αποδώσει απαντήσεις στα δύο παρακάτω ερωτήματα:

- Τι είδους θέματα επιλέγονται να προβληθούν τα Κυπριακά μέσα τα θέματα που αφορούν την Τουρκία;
- Πως προβάλλονται από τα Κυπριακά μέσα τα θέματα που αφορούν την Τουρκία;

4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

4.1 Απεικονίσεις

Άραγε πως παρουσιάζονται οι τουρκικές ειδήσεις στα κυπριακά μέσα και δη στον Κυπριακό τύπο; Ο όρος απεικόνιση έχει διττή έννοια, δηλώνοντας κάτι το οποίο μπορεί να βλέπουμε με γυμνό μάτι ή από την άλλη να κρύβει και να δηλώνει εντελώς διαφορετικά νοήματα από τα προφανή.

Χρησιμοποιώντας την έκφραση απεικόνιση, οριοθετείται το θέμα της πτυχιακής μου εργασίας. Υποδηλώνει την θέση στην οποία βρίσκεται η Τουρκία στα μάτια των δημοσιογράφων της Κύπρου και πως αντιλαμβάνονται εξελίξεις που μπορεί να την αφορούν και ενδεχομένως να εμπλέκεται.

Υπάρχει μια θέση στην οποία λέγεται ότι η Κύπρος παρουσιάζει θέματα της Τουρκίας προκατειλημμένα, όπως επίσης ότι οι δημοσιογράφοι αδιαφορούν για τις κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές της. Η ανάπτυξη και η επιβεβαίωση συγκεκριμένων «εχθρικών εικόνων» συμβάλλει περισσότερο σε όξυνση της σύγκρουσης. Αυτές οι εχθρικές εικόνες επιδεικνύουν έναν υψηλό βαθμό δυναμότητας συσσώρευσης συγκρουσιακού δυναμικού ως προς την ικανότητά τους να δημιουργούν κοινωνικές διαστρωματώσεις και δομές στο σύστημα τέτοιες, που να καθιστούν ικανή την παραγωγή ή την αναπαραγωγή της σύγκρουσης αφού η επεξεργασία όμως ο γνωσιολογικής διαστρωμάτωσης στηρίζονται στη θεμελιακή παράσταση της «εχθρικής εικόνας» (Γιαλλουρίδης, 2001)

Ξεκινώντας όμως μια έρευνα με τέτοιο παρονομαστή, τα αποτελέσματα που θα βγουν θα είναι εν μέρει αληθή.

Η αντικειμενικότητα είναι το πρίσμα που καλούμαι να βάλω μπροστά στα γεγονότα, καθώς θα πρέπει να παρουσιάσω πολύπλευρα τις εν λόγω απεικονίσεις. Λίγος καιρός διαβίωσης στην Κύπρο θα πείσει και τον πιο δύσπιστο, ότι το Κυπριακό ζήτημα επηρεάζει την ομαλή προβολή των γεγονότων που σχετίζονται μεταξύ των δυο χωρών. Και επειδή και οι δημοσιογράφοι των Κυπριακών Μέσων ως επί το πλείστον μένουν στην Κύπρο, φαίνεται να διαβάλλεται η αντικειμενικότητα των γεγονότων που σχετίζονται με την Τουρκία.

4.2 Κυπριακό Ζήτημα

Το Κυπριακό ζήτημα είναι ένα θέμα που ταλανίζει όλη την Κυπριακή κοινωνία. Οι πολίτες είναι ανήσυχοι και απογοητευμένοι από τις εξελίξεις του. Κάθε μέρα οι δημοσιογράφοι έχουν ένα συνεχές ανοιχτό παράθυρο που παρουσιάζουν τις εξελίξεις και τα προβλήματα του. Οι λύσεις δεν φαίνεται να εξυπηρετούν καμία από τις δυο αντικρουόμενες πλευρές και οι μεγάλες δυνάμεις αποστασιοποιούνται από το πρόβλημα, προβάλλοντας μακροπρόθεσμες λύσεις, έχοντας ένα κλωβό ασφαλείας και βλέποντας το πρόβλημα ως απλοί παρατηρητές που δίνουν οδηγίες εξ αποστάσεως.

Συχνό φαινόμενο, είναι όταν τα μέσα αναφέρονται στο Κυπριακό ζήτημα, να χρησιμοποιούν λέξεις οι οποίες δηλώνουν επιθετικότητα όπως απαράδεκτες θέσεις σε κείμενα που βρίσκουμε παντού στα Κυπριακά μέσα.

4.3 Στόχος έρευνας

Στόχος της έρευνας είναι να ανακαλύψω τι είδους θέματα επιλέγονται να προβληθούν από τα Κυπριακά Μέσα στα θέματα που αφορούν την Τουρκία, όπως επίσης πως προβάλλονται. Τα κύρια ερωτήματα της έρευνας μου είναι αυτά τα δυο τα οποία θα με βοηθήσουν να εξάγω αποτελέσματα τα οποία θα σκιαγραφήσουν την λεγόμενη προκατάληψη ή μη.

Το βασικό μου ερώτημα είναι το πώς προβάλλονται από τα Κυπριακά Μέσα τα θέματα που αφορούν την Τουρκία και το δεύτερο ερώτημα θα με βοηθήσει να το πλαισιώσω. Παραπλήσια έρευνα έχει διεξαχθεί από τον Χ.Γιαλλουρίδη το 2001 ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία και τα αποτελέσματα της είναι άκρως ενδιαφέροντα.

Τα μέσα που επέλεξα να χρησιμοποιήσω για να διεξάγω την έρευνα μου είναι ο καθημερινός τύπος, οι τρεις πρώτες σε κυκλοφορία εφημερίδες στην Κύπρο σε αναγνωσιμότητα. Οι εφημερίδες είναι ο Φιλελεύθερος , ο Πολίτης και η Σημερινή.

4.4 Εφημερίδες που έχουν επιλεγεί

Το αρχικό δίλημμα ήταν να γίνει διαλογή μεταξύ τριών εφημερίδων, οι οποίες θα είναι πρώτες σε ανάγνωση και πωλήσεις στην Κυπριακή κοινωνία ή σε εφημερίδες που θα είναι από τα τρία πολιτικά στρατόπεδα, όπως εφημερίδα που απευθύνεται σε αριστερούς, δεξιούς και κεντρώους πολιτικά αναγνώστες. Αποφάσισα να στραφώ στην πρώτη λύση καθώς τα αποτελέσματα θα είναι αντικειμενικά, βασισμένα σε μη κομματικοποιημένο τύπο.

4.5 Περίοδος παρατήρησης

Η περίοδος παρατήρησης της έρευνας των ειδήσεων για την Τουρκία στα Κυπριακά έντυπα, είναι της τάξεως των δύο μηνών. Το σύνολο των φύλλων εφημερίδων που έγινε η ανάλυση περιεχομένου είναι 177 και τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία 703. Οι μήνες που επιλέχθηκαν, είναι οι πιο πρόσφατοι κυρίως για να έχω όσο το δυνατόν πιο “φρέσκα” αποτελέσματα. Είναι πολύ σημαντικό εκ μέρους μου να παρουσιάσω αποτελέσματα τα οποία συνάδουν με την εποχή που διανύουμε και να μην παρουσιάσω αποτελέσματα τα οποία θα αντιστοιχούσαν σε παλιότερες εποχές και περιόδους. Γι αυτό το λόγο ο ερευνητής επέλεξε να παρατηρήσει και να αναλύσει τις εφημερίδες του Φεβρουαρίου και του Μαρτίου.

4.6 Άξονες-στοιχεία στα οποία στηρίζεται η έρευνα

4.6.1 Πρωτοσέλιδα

Είναι ευρέως γνωστό ότι τα σημαντικότερα θέματα μιας εφημερίδας εμπεριέχονται στα πρωτοσέλιδα. Οι κύριες ειδήσεις παρουσιάζονται εκεί και είναι ένας από τους λόγους που μπορούμε να πάρουμε μια εφημερίδα, εάν δούμε ότι εμπεριέχει άρθρα τα οποία μας ενδιαφέρουν. Τα περιοδικά κάνουν συχνά χρήση του «pull quotes», διευρύνοντας ένα τμήμα

του κειμένου για να επιστήσει την προσοχή του αναγνώστη σε ένα συγκεκριμένο άρθρο (Haslam A, σελ.104, 2006). Με την ίδια λογική και οι εφημερίδες χρησιμοποιούν στα πρωτοσέλιδα τους τίτλους των σημαντικότερων ειδήσεων για να επιστήσουν στους αναγνώστες την απαιτούμενη προσοχή για το εκάστοτε περιεχόμενο της συγκεκριμένης έκδοσης.

Έτσι, εξετάζεται σε πόσα άρθρα από αυτά που απευθύνονται σε θέματα της Τουρκίας, βρίσκονται στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων.

4.6.2 Έκταση άρθρων

Σε δεύτερη ανάλυση έρχεται το μέγεθος των άρθρων που καταλαμβάνουν σε μια εφημερίδα οι ειδήσεις ενός άλλου κράτους και στην προκειμένη περίπτωση της Τουρκίας. Είναι σημαντικός και πολύτιμος ο χώρος των λέξεων που μπορεί να δεχτεί μια εφημερίδα. Ο κάθε αρθρογράφος – δημοσιογράφος μπορεί να γράψει ένα κείμενο το οποίο θα ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένο αριθμό λέξεων που καλείται να περαιώσει. Είναι καθορισμένη η έκταση του κάθε άρθρου. Επίσης δίνεται άλλη βαρύτητα από τον αναγνώστη σε μεγάλο άρθρο, που σημαίνει μεγάλο γεγονός, που σημαίνει αυτομάτως σημαντικό θέμα προς ανάγνωση. Εάν οι δημοσιογράφοι αυτών των εφημερίδων “κουκουλώνουν τα θέματα” σε θέμα έκτασης, τότε προδικάζουν την σημασία ενός Τουρκικού θέματος.

4.6.3 Θετικά, αρνητικά ή ουδέτερα θέματα

Οι ειδήσεις ποικίλλουν από εποχή σε εποχή, από μέρα σε μέρα και από ώρα σε ώρα. Μπορεί να είναι θετικές, αρνητικές ή ουδέτερες, αναλόγως με την περίοδο που διανύουμε. Οι εφημερίδες αρέσκονται στο να προβάλλουν περισσότερα αρνητικά θέματα, διότι έτσι θα υπάρχει περισσότερη αναγνωσιμότητα από το κοινό. Υπάρχουν ποικίλες ειδήσεις, αξιολογούνται, επιλέγονται και μπαίνουν καθημερινά στις εφημερίδες. Το αρνητικό πουλάει περισσότερο από τα άλλα δύο είδη, αλλά δεν πρέπει να είμαστε σίγουροι ή να προδικάζουμε

τα αποτελέσματα. Πως αξιολογούνται όμως τα αρνητικά, θετικά και ουδέτερα άρθρα για να οριστεί το ύφος τους;

Παράδειγμα αρνητικού άρθρου σε σχέση με την Τουρκία στην εφημερίδα “Σημερινή” στις 20/02/2011 στην σελίδα 20 :

«Το πένθος του θανάτου και ο εχθρός Τούρκος, που έγινε ... αδελφός!»

Κατά την τουρκική εισβολή, χιλιάδες Έλληνες της Κύπρου θυσιάστηκαν υπερασπιζόμενοι την πατρίδα τους. Από αυτούς, αρκετές εκατοντάδες είναι αγνοούμενοι. Οι συγγενείς τους δεν ξέρουν αν ζουν ή αν είναι νεκροί. Αυτή η αβεβαιότητα, παρατεινόμενη στο χρόνο, από τη μια συντηρεί μιαν αμυδρά ελπίδα για την επιστροφή τους, επειδή οι συγγενείς τους δεν θέλουν να πιστέψουν ότι είναι νεκροί και, από την άλλη, επιτείνει την οργή για την αδυναμία πληροφόρησης για την πραγματική κατάσταση τους. Λογικά και κοινωνιολογικά, το πένθος στο τέλος πρέπει να λειτουργήσει καθαρτικά, ώστε να ηρεμίσει τις σκέψεις και να βάλει βάλαμο στις καρδιές. Όσο η αβεβαιότητα παρατείνεται τόσο η πληγή χαίνει και τόσο η πίκρα για την αδικία και την πιθανή απώλεια βαθαίνει. Ο καθείς μπορεί περίπου να επιμετρήσει την απεραντοσύνη του θανάτου, όταν είναι τετελεσμένο γεγονός και οι συγγενείς γνωρίζουν πως και γιατί ο αγαπημένος τους πέθανε. Όταν, όμως, ουδείς γνωρίζει και οι εχθροί αρνούνται να δώσουν στοιχεία αν οι αγνοούμενοι βρίσκονται εν ζωή ή υπό ποιες συνθήκες χαθήκαν, τότε ο θάνατος και το πένθος γίνονται καταθλιπτικό και καταπιεστικό βάσανο, που έχει δυο διεξόδους: Ή οι συγγενείς παραδίδονται και αποδέχονται το μοιραίο ή, αντίθετα, οργίζονται για τον εμπαιγμό και τη βαναυσότητα εκείνων που γνωρίζουν αλλά δεν δίνουν στοιχεία για την τύχη τους.

Ο πόνος των άλλων μετριάζεται και μοιράζεται όταν γίνεται και δικός μας. Πώς να γίνει τούτο αφού ο καθείς χωριστά ονειρεύεται και δεν ακούει το βραχνά του άλλου, κατά τον ποιητή. Έτσι, στο διάβα των χρόνων, του άλυτου Κυπριακού, της ευμάρειας, της επίδρασης του μοντερνισμού, των ξένων κυμβάλων, ειδώλων και προτύπων, μεγάλες ελληνικές λέξεις έχουν κυριολεκτικά αχρηστευθεί και γελοιοποιηθεί: Ελευθερία, Απελευθέρωση, Αξιοπρέπεια, Αγώνας. Αντίσταση στον Τούρκο. Μίσος κατά του εισβολέα. Λεβεντιά. Εντιμότητα. Ήθος. Αγάπη για την πατρίδα. Δημοκρατία. Αλληλεγγύη. Αυτοθυσία. Προσφορά. Ανιδιοτέλεια.

Όποιος μιλά για απελευθέρωση θεωρείται γραφικός επειδή η πολιτική του συρμού στοχεύει στην επανένωση. Κι όποιος μιλά για τον αγώνα και αξιοπρέπεια θεωρείται μιλιταριστής

αφού τώρα το επάνω χέρι έχει ο φιλοτομαριστής, που αρνείται κομपाστικά και απαξιωτικά να υπηρετήσει την πατρίδα.

Έτσι, η ιδέα και η πίστη στην υπεράσπιση της δούλης πατρίδας παραμερίζονται ως ξεπερασμένες αντιλήψεις... εθνικιστών, σοβινιστών και υπονομευτών της επίσημης δοξασίας, που θεωρεί τον εχθρό ως... αδελφό, με τον οποίο θα κάνουν κοινούς, δήθεν, αντικατοχικούς αγώνες! Δεν θέλουν να συνειδητοποιήσουν τα μακροπρόθεσμα σχέδια της Τουρκίας σε βάρος μας.

Παράδειγμα θετικού άρθρου σε σχέση με την Τουρκία στην εφημερίδα “Πολίτης” στις 08/03/2011 στην σελίδα 6:

«Νερό και για τους Ε/κ»

Ο τούρκος πρωθυπουργός εύχεται με ειλικρίνεια, όπως είπε, αυτό το πρόγραμμα να ωφελήσει όλο το νησί, αφήνοντας να νοηθεί πως το νερό που θα μεταφέρεται από την Τουρκία θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να ευεργετήσει και τους Ελληνοκύπριους. «Και η νότια Κύπρος έχει πρόβλημα νερού. Αυτό το έργο μπορεί να συμβάλλει στην ειρήνη. Ελπίζω αυτά τα θεμέλια να συμβάλουν στη μόνιμη λύση και στο συμβιβασμό στην Κύπρο», είπε ο Ταγίπ Ερντογάν.

Παράδειγμα ουδέτερου άρθρου σε σχέση με την Τουρκία στην εφημερίδα “Φιλελεύθερος” στις 19/02/2011 στην σελίδα 6 :

Τράβηξε το αυτί του Κουτσιοúk ο Ερντογάν

Ο λεγόμενος πρωθυπουργός του κατοχικού καθεστώτος, Ιρσέν Κουτσιοúk, ολοκλήρωσε χτες τις επαφές του στην Άγκυρα. Κλήθηκε εκεί από τον Ερντογάν για να δώσει εξηγήσεις για να συνθήματα κατά της Τουρκίας στις κινητοποιήσεις στα κατεχόμενα. Είναι σαφές πως παρά τις δηλώσεις Κουτσιοúk, ότι η επίσκεψη του στην Άγκυρα είναι ένα βήμα προς την εξομάλυνση των σχέσεων με την Τουρκία, καθίσταται σαφές πως οι διαφορές παραμένουν.

Ενδεικτικός είναι ο διάλογος Ερντογάν-Κουτσιοúk που δημοσιεύτηκε χθες στον Τουρκικό Τύπο:

-Ερντογάν: Εάν 3 – 5 άτομα ανάρτησαν τα εν λόγω πανό, τότε γιατί τα υπόλοιπα 10 χιλιάδες άτομα που ήταν εκεί δεν κατέβασαν τα πανό αυτά;

-Κουτσιοúk: Οι εκπρόσωποι των συντεχνιών σκέφτηκαν ότι εάν το έκαναν αυτό μέσα σε τόση πολυκοσμία, τότε η πράξη θα οδηγούσε σε καβγάδες. Όμως μπορώ να πω ευθέως ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν τέτοια πανό στο συλλαλητήριο της 2ας Μαρτίου.

-Ερντογάν: Στεναχωρηθήκαμε πολύ. Καθυστερήσατε πολύ να αντιδράσετε όπως έπρεπε.

Ο Κουτσιοúk χτες συναντήθηκε και με τον Αρχidiaπραγματευτή της Τουρκίας με την Ε.Ε., Εγκεμέν Μπαγίς.

4.6.4 Κατηγοριοποίηση των άρθρων

Δεν νοείται εφημερίδα δίχως κατηγορίες άρθρων. Για να υπάρχει μια συνεχής ροή άρθρων, χρειάζεται η κατηγοριοποίηση τους. Έτσι παρατηρείται τι επιλέγουν οι δημοσιογράφοι των εν λόγω εφημερίδων να προβάλλουν ως θέματα που την αφορούν. Όταν εννοώ κατηγοριοποίηση, αναφέρομαι σε κατηγορίες όπως πολιτικά, διεθνή, παρασκήνιο και άλλες κατηγορίες

4.6.5 Θέματα που αφορούν τις μεταξύ τους σχέσεις (Κυπριακό ζήτημα)

Όπως είναι αναμενόμενο, καθημερινώς οι εφημερίδες αφιερώνουν αρκετό από τον χώρο τους και μάλιστα στις πρώτες σελίδες, για παρουσίαση εξελίξεων στις μεταξύ τους σχέσεις. Εδώ παίζει ρόλο και η σημασία του θέματος και της εξέλιξης, όπως επίσης η θέση στην οποία βρίσκεται το εκάστοτε άρθρο. Σημαντική θα είναι η παρατήρηση στην έκταση σε αυτό το θέμα που λαμβάνει μιας τέτοιας φύσεως άρθρο, καθώς και πόσες φορές συναντώνται τέτοια άρθρα μέσα σε μια εφημερίδα.

4.6.6 Θέση στην οποία συναντώνται τα άρθρα

Ένα ακόμα γνώρισμα της εφημερίδας είναι σε ποια θέση επιλέγει να βάλει το κάθε άρθρο. Ο αριθμός της σελίδας που συναντάμε τις ειδήσεις είναι ο γνώμονας που έχω θέσει στην έρευνα. Τα σημαντικότερα άρθρα συναντώνται σε κεντρικό σημείο και στις πρώτες σελίδες.

Είναι προτεραιότητες τις οποίες καλούνται να θέσουν οι δημοσιογράφοι, για να “πέσει” το μάτι του αναγνώστη εκεί που πρέπει. Θέματα μη σημαντικά, τοποθετούνται στην άκρη της σελίδας και κάπως “παραμερισμένα”.

5 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μεθοδολογία, στηρίζεται στην προσέγγιση της ανάλυσης περιεχομένου στο επίπεδο της ποσοτικής ανάλυσης, με μερικές αναφορές ποιοτικής ανάλυσης θεματικών ενοτήτων, όπως καταγράφεται και ελέγχεται στον Κυπριακό τύπο. (Γιαλλουρίδης, 2001)

Η έρευνα μου στηρίζεται στην ποσοτική ανάλυση περιεχομένου, παρατηρώντας κάθε ημέρα τις τρεις αυτές εφημερίδες του 'Φιλελεύθερου', της 'Σημερινής' και του 'Πολίτη'. Παρατηρώ τις ημέρες που έχουν δημοσιευτεί τα άρθρα, πόσο μέρος της σελίδας καταλαμβάνουν, εάν βρίσκονται τα θέματα σε πρωτοσέλιδα, ποια από αυτά αφορούν μόνο το θέμα του Κυπριακού και άλλα θέματα τέτοιας φύσεως.

Σχεδιασμός Έρευνας

Όλες οι μέθοδοι διεξαγωγής μιας έρευνας έχουν περιθώρια λάθους και εκεί έρχεται η επιστημονική μέθοδος να μειώσει τον βαθμό αβεβαιότητας, να μειώσει τον βαθμό αποτυχίας ή διαστρέβλωσης του πραγματικού αποτελέσματος. Υπάρχουν στοιχεία που μας βοηθούν να λύσουμε το πρόβλημα προς διερεύνηση το οποίο θέτουμε, αλλά ο σχεδιασμός γίνεται σύμμαχος της έρευνας, προσπαθώντας να μειώσει το χάσμα μεταξύ σωστής και λάθους συλλογής στοιχείων (Πάντειος Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών Σπουδαστήριο Κοινωνιολογίας, 2004).

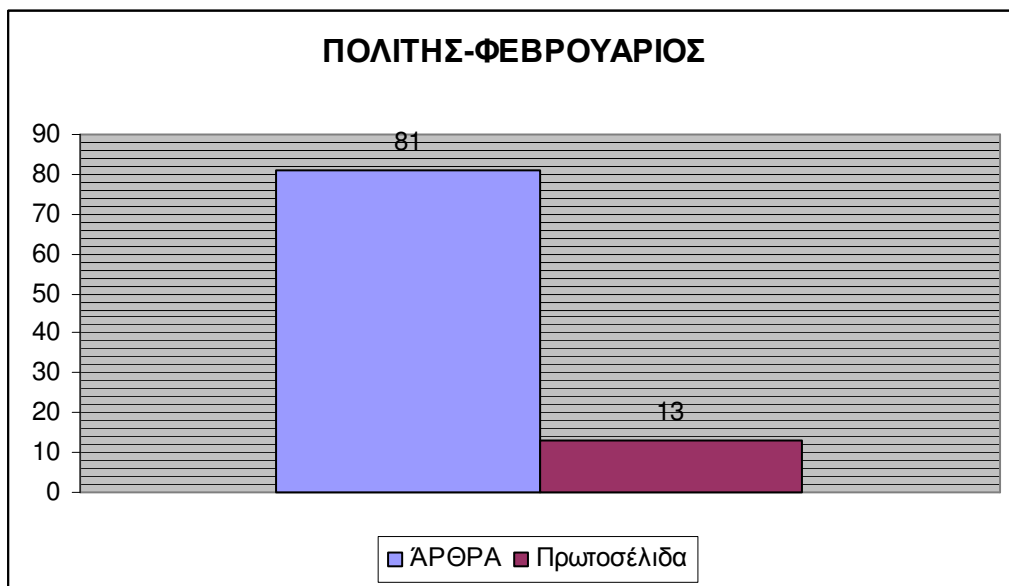

6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ο ερευνητικός σχεδιασμός ήταν να αναλυθούν τα άρθρα των εφημερίδων και να αξιολογηθούν αναλόγως με το περιεχόμενο που διέθεταν. Οι κοινοί άξονες που μελετήθηκαν είναι έξι και βγήκαν τα αποτελέσματα που ζητούνται να βγουν μέσω αυτής της μελέτης για το περιεχόμενο των Τουρκικών ειδήσεων στον Κυπριακό Τύπο. Η περίοδος μελέτης είναι δυο μήνες, πρόσφατοι στην μελέτη που πραγματοποιείται, αυτοί του Φεβρουαρίου και του Μαρτίου 2011. Οι κατηγορίες που έχει επιλεγεί να αξιολογηθούν τα άρθρα είναι πρώτον για το αν εμφανίζονται σε πρωτοσέλιδα τα άρθρα της Τουρκίας. Είναι μια κατηγορία που δίνει έμφαση στην σημαντικότητα του θέματος, πόσο φλέγον είναι. Δεύτερη κατηγορία που εξετάζεται το κάθε άρθρο, αφορά την έκταση που καλύπτει στην εφημερίδα. Η έκταση του άρθρου τονίζει την βαρύτητα που έχουν δώσει οι Κύπριοι δημοσιογράφοι στο Τουρκικό θέμα. Τρίτος άξονας παρατήρησης σχετίζεται με το περιεχόμενο, αξιολογώντας αν είναι θετικό, αρνητικό ή παρουσιάζει ουδέτερα την Τουρκία στο θέμα που δημοσιεύεται. Εδώ αξίζει να προσθέσουμε ότι στα ουδέτερα θέματα, έχουν κατηγοριοποιηθεί και θέματα τα οποία είχαν ως θεματολογία, εξελίξεις για ένα συγκεκριμένο θέμα το οποίο δεν κατέληγε κάπου, ή απλώς σχολιαζόταν. Τέταρτος άξονας είναι η κατηγοριοποίηση του άρθρου, με την έννοια που κατατάσσεται από την φύση του. Οι κυριότερες κατηγορίες ήταν πολιτική, κεντρικό θέμα, ανάλυση – σχολιασμός, και τέλος άλλα θέματα, τα οποία είναι κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά που επειδή ήταν πολύ μικρός ο αριθμός τους, έγινε ομαδοποίηση. Εν συνεχεία, ο επόμενος άξονας καταγραφής του άρθρου είναι εάν σχετίζεται το άρθρο με το κυπριακό ζήτημα. Τα περισσότερα άρθρα ήταν εξελίξεις από συνόδους κορυφής, με τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ Μπαν κι Μουν και οι συναντήσεις του με τους δυο ηγέτες των κρατών, άλλοτε όμως ήταν σχολιασμός από τους Κύπριους δημοσιογράφους. Τέλος καταγράφηκε η θέση της σελίδας η οποία βρίσκονταν τα άρθρα στην κάθε σελίδα. Αφού ο ερευνητής μελέτησε αρκετές φορές τα δεδομένα που έχει συλλέξει διατύπωσε σχετικούς ισχυρισμούς.

6.1 ΠΟΛΙΤΗΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

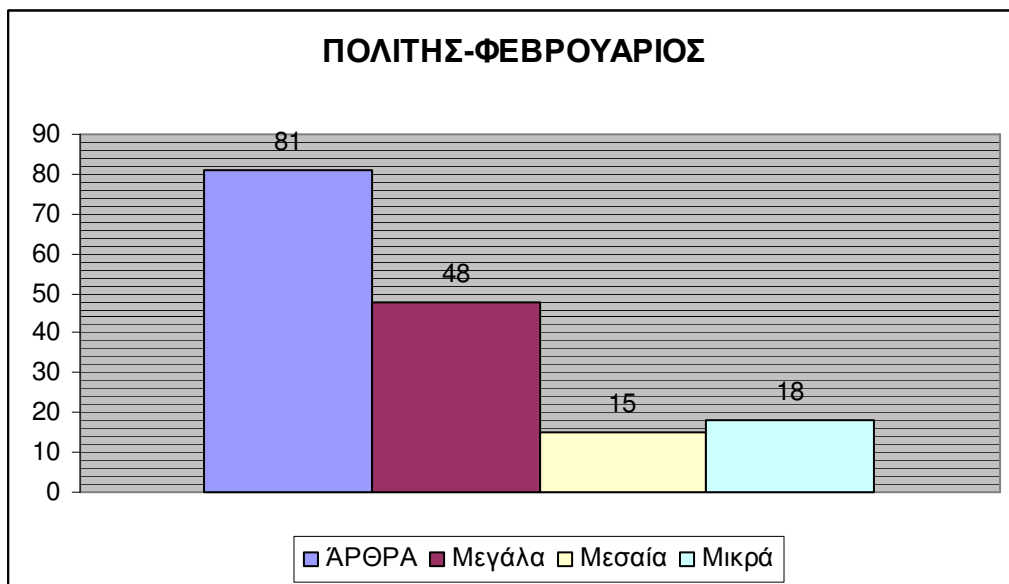
Εικόνα 1: Πολίτης Φεβρουάριος- Πρωτοσέλιδα

Στην εφημερίδα Πολίτης καταγράφηκαν 81 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

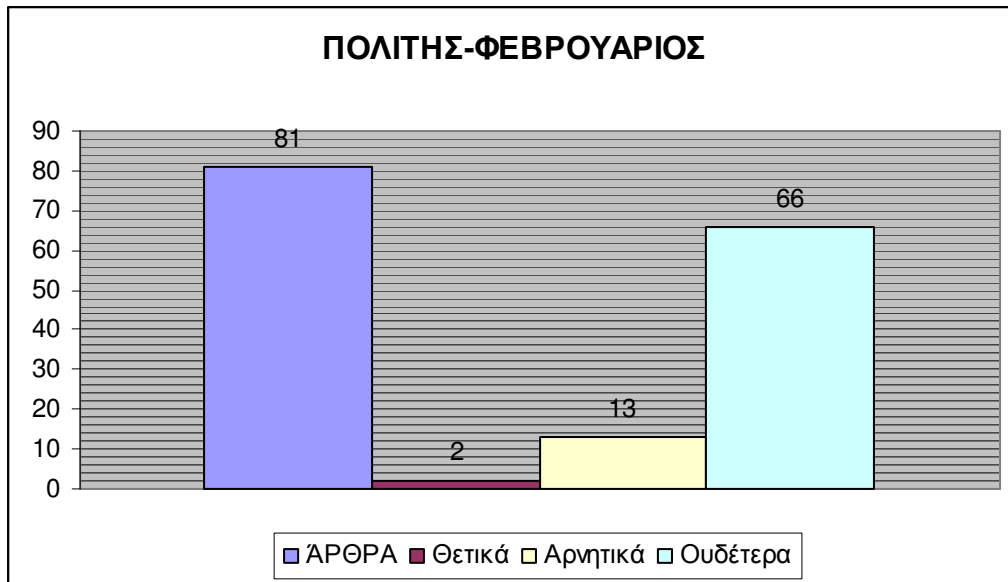
Από τα 81 άρθρα, σημειώθηκαν 13 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο.

Εικόνα 2: Πολίτης Φεβρουάριος- Έκταση

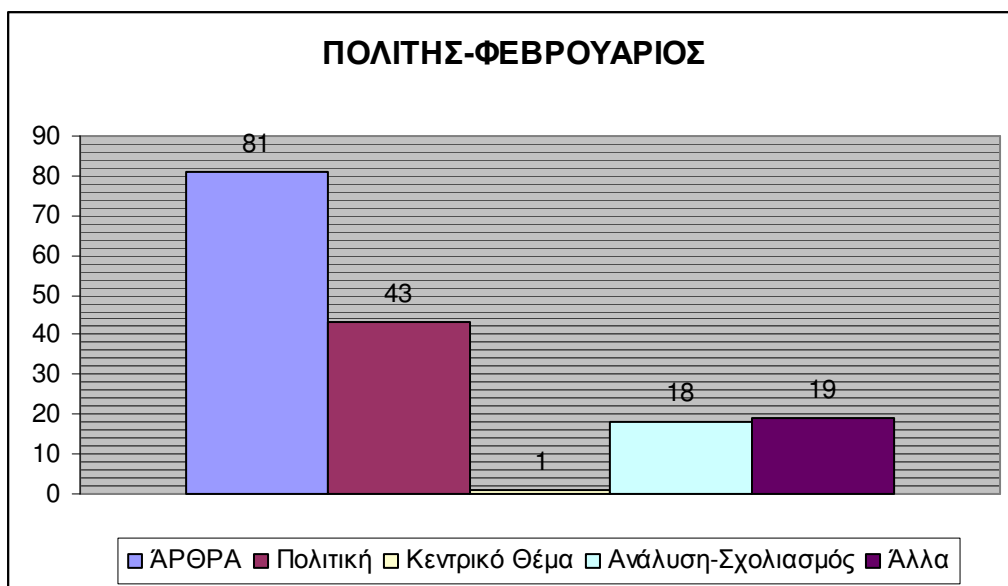
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 48 μεγάλα άρθρα, 15 μεσαία και 18 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 3: Πολίτης Φεβρουάριος- Ύφος

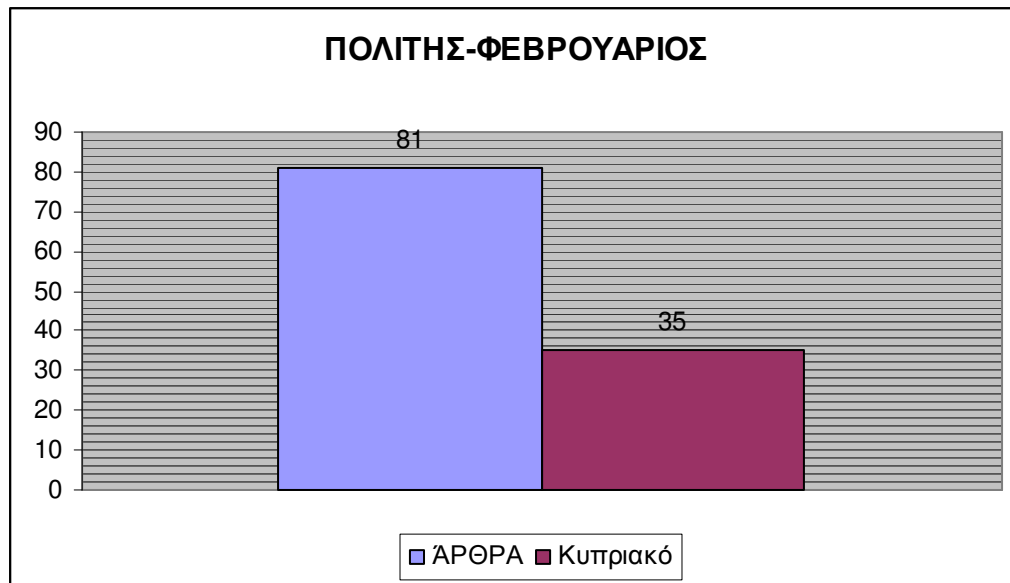
Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 2 θετικά άρθρα, 13 αρνητικά και 66 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

Εικόνα 4: Πολίτης Φεβρουάριος- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 43 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 1 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 18 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του Πολίτη, καθώς και 19 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 5: Πολίτης Φεβρουάριος- Κυπριακό

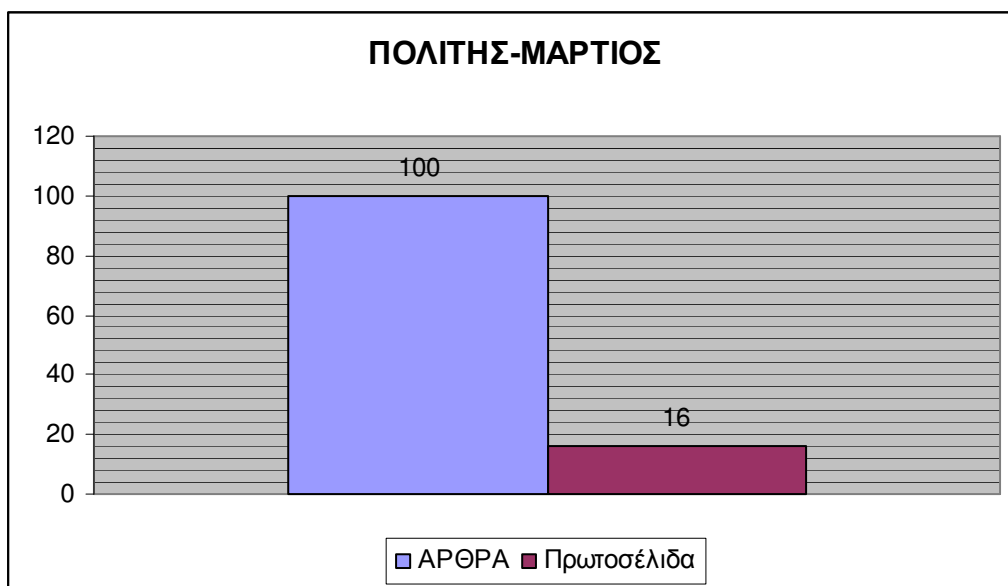

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 35.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.1.1 ΠΟΛΙΤΗΣ- ΜΑΡΤΙΟΣ

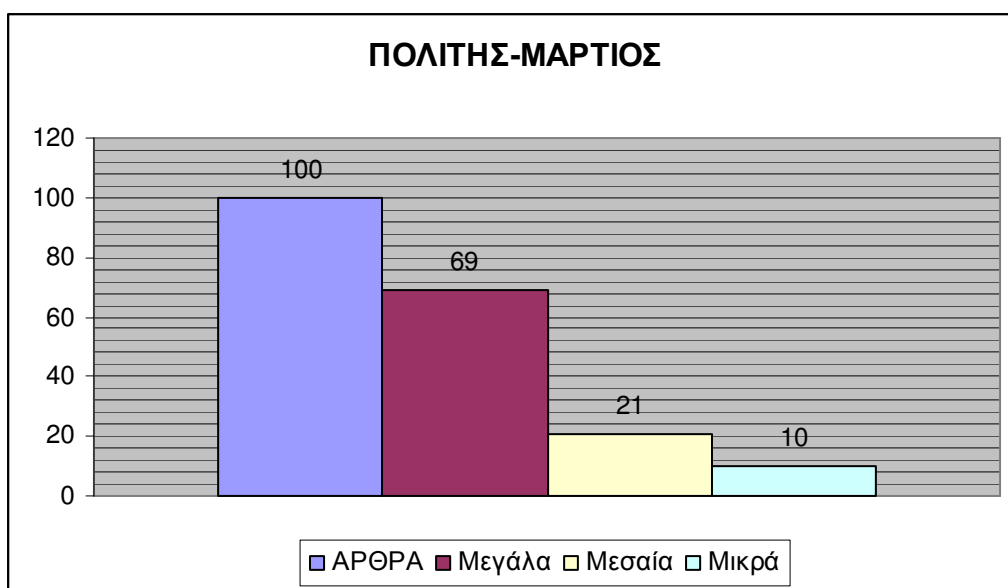
Εικόνα 6: Πολίτης Μάρτιος- Πρωτοσέλιδα

Στην εφημερίδα Πολίτης καταγράφηκαν 100 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

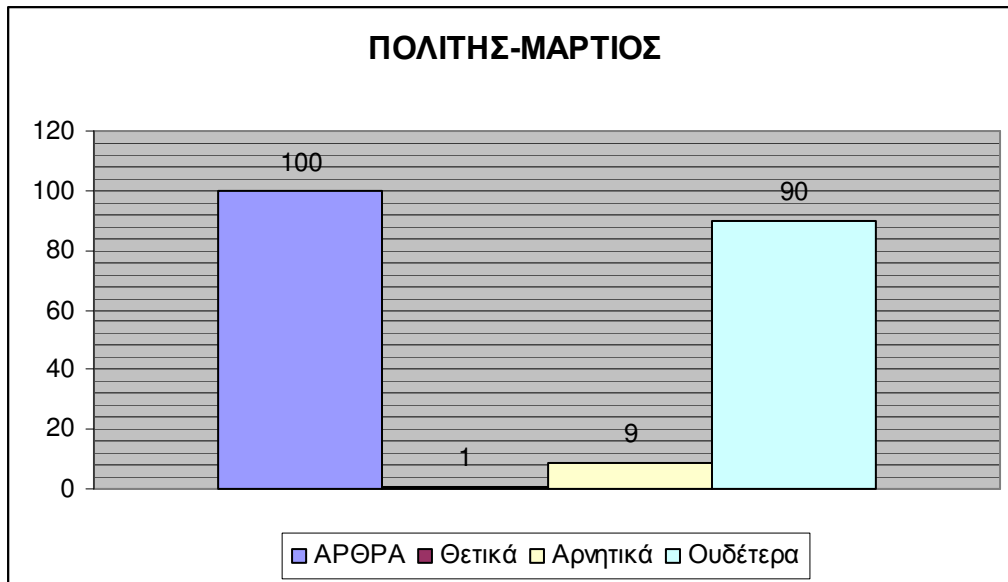
Από τα 100 άρθρα, σημειώθηκαν 16 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο.

Εικόνα 7: Πολίτης Μάρτιος- Έκταση

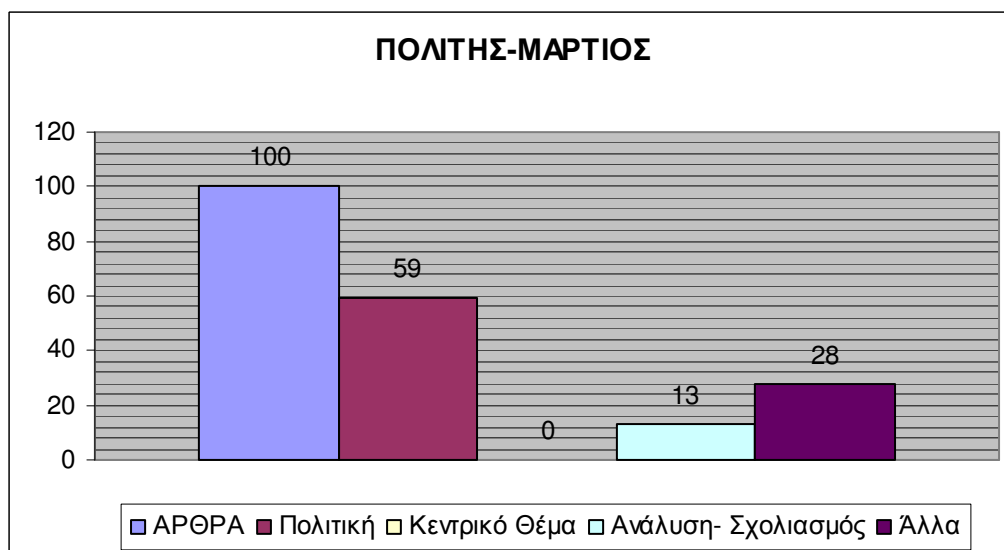
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 69 μεγάλα άρθρα, 21 μεσαία και 10 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 8: Πολίτης Μάρτιος- Ύφος

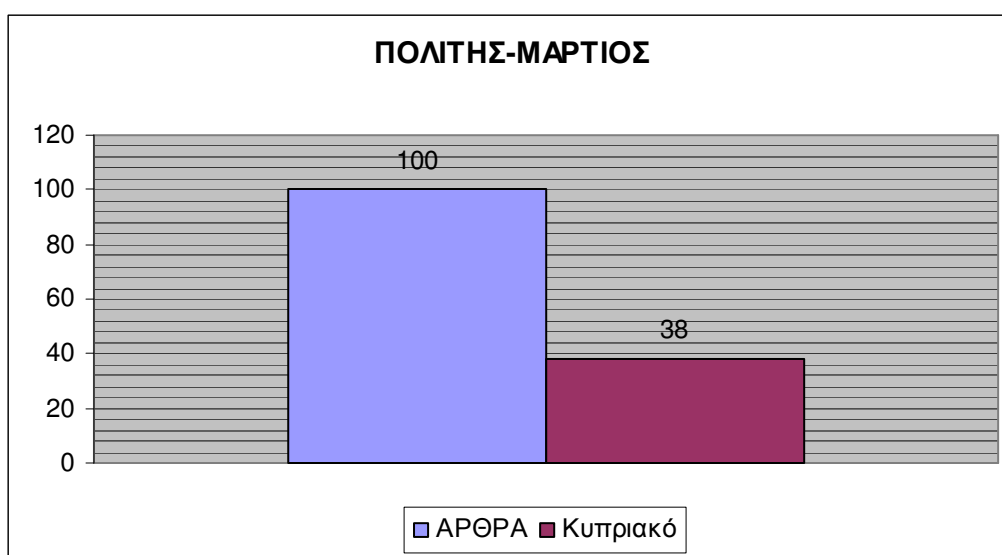
Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξε 1 θετικό άρθρο, 9 αρνητικά και 90 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

Εικόνα 9: Πολίτης Μάρτιος- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 59 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, κανένα ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 13 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του Πολίτη, καθώς και 28 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 10: Πολίτης Μάρτιος- Κυπριακό

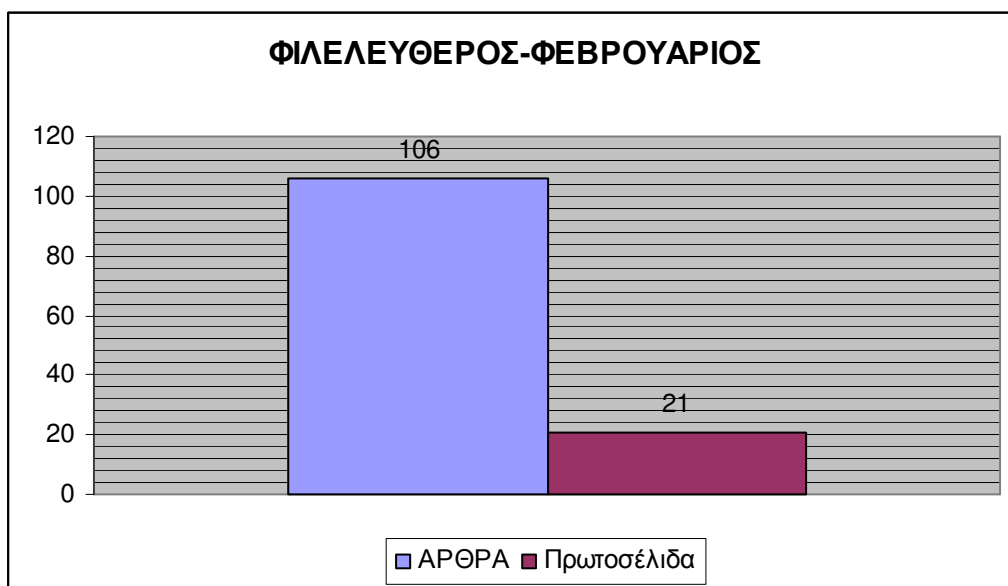

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 38.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.2 ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Εικόνα 11: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Πρωτοσέλιδα

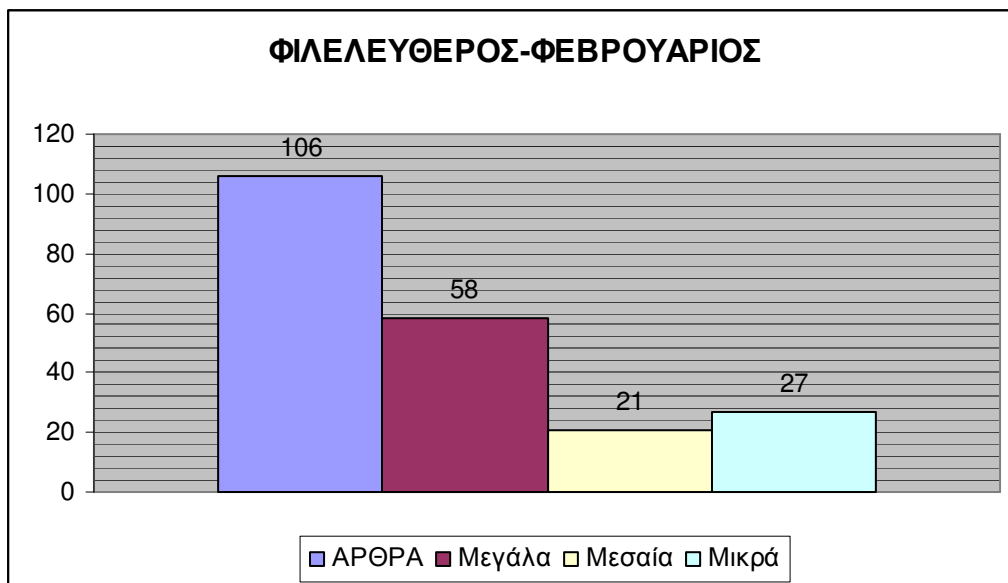

Στην εφημερίδα Φιλελεύθερος, καταγράφηκαν 106 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

Από τα 106 άρθρα, σημειώθηκαν 21 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσελίδων μπορεί να είναι 21, αλλά βρέθηκαν 39 αναφορές αφού σε πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν 2 και 3 θέματα για την Τουρκία στην πρώτη σελίδα.

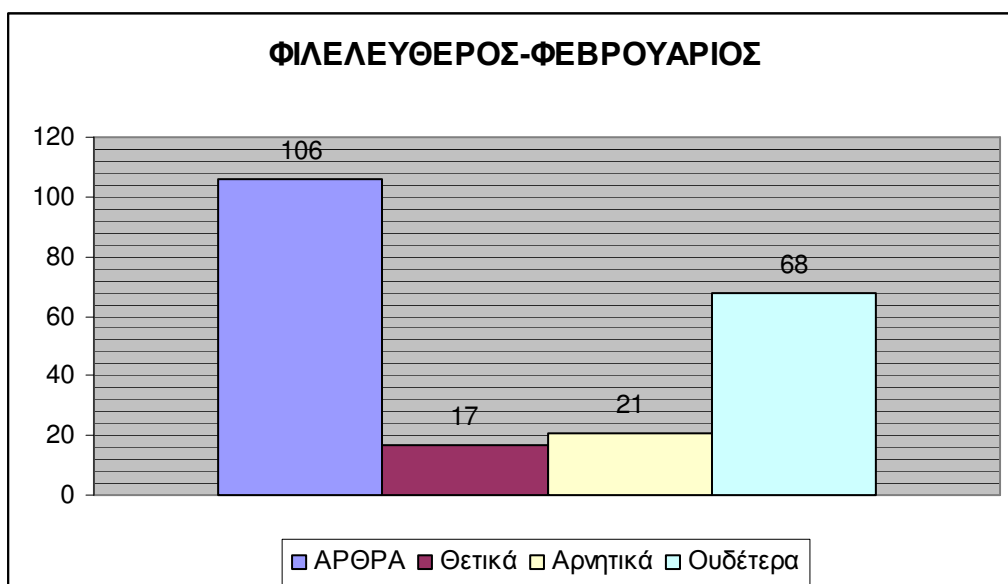

Εικόνα 12: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Έκταση

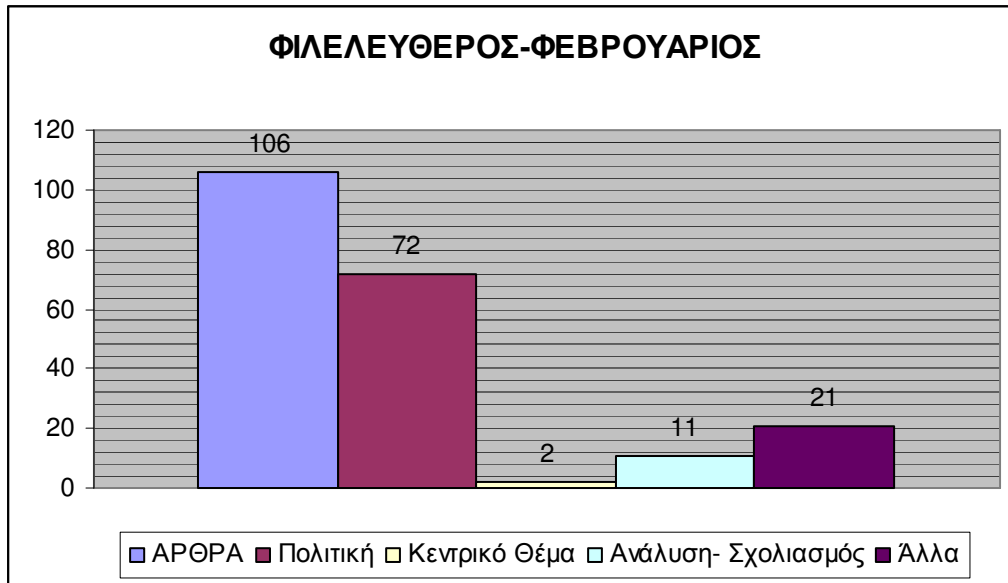
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 58 μεγάλα άρθρα, 21 μεσαία και 27 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 13: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Ύφος

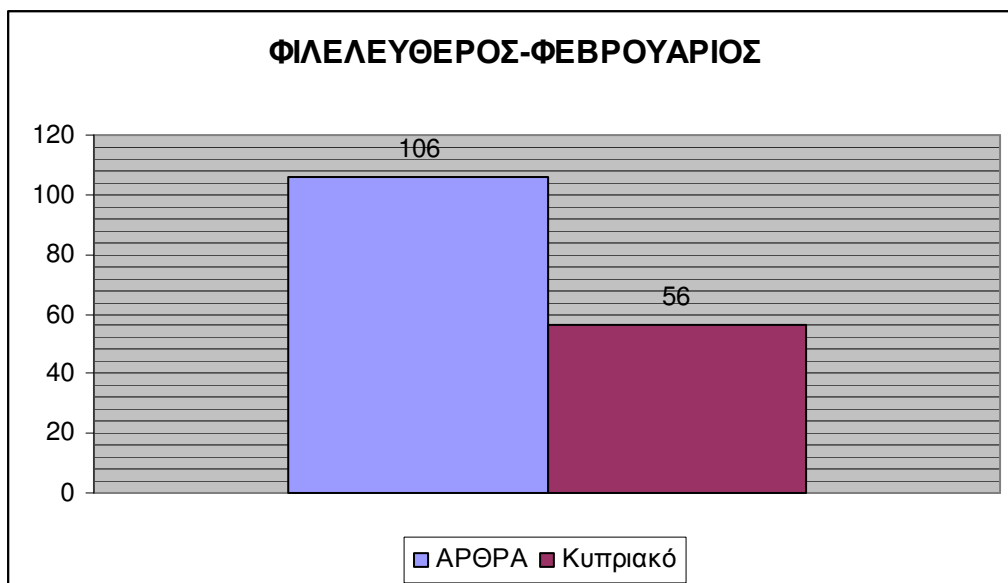
Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 17 θετικά άρθρα, 21 αρνητικά και 68 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

Εικόνα 14: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 72 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 2 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 11 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του Φιλελεύθερου, καθώς και 21 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 15: Φιλελεύθερος Φεβρουάριος- Κυπριακό

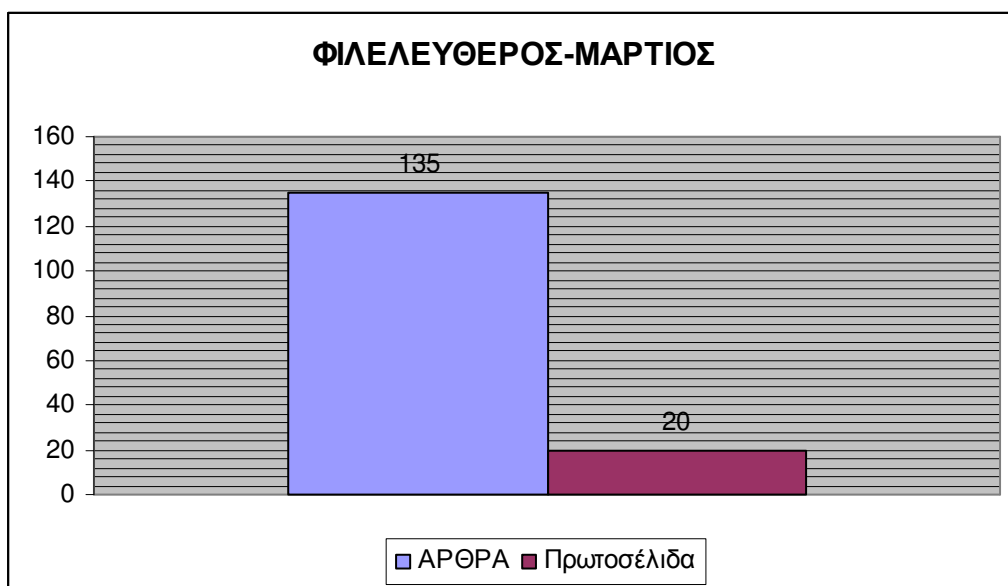

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 56.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.2.1 ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ

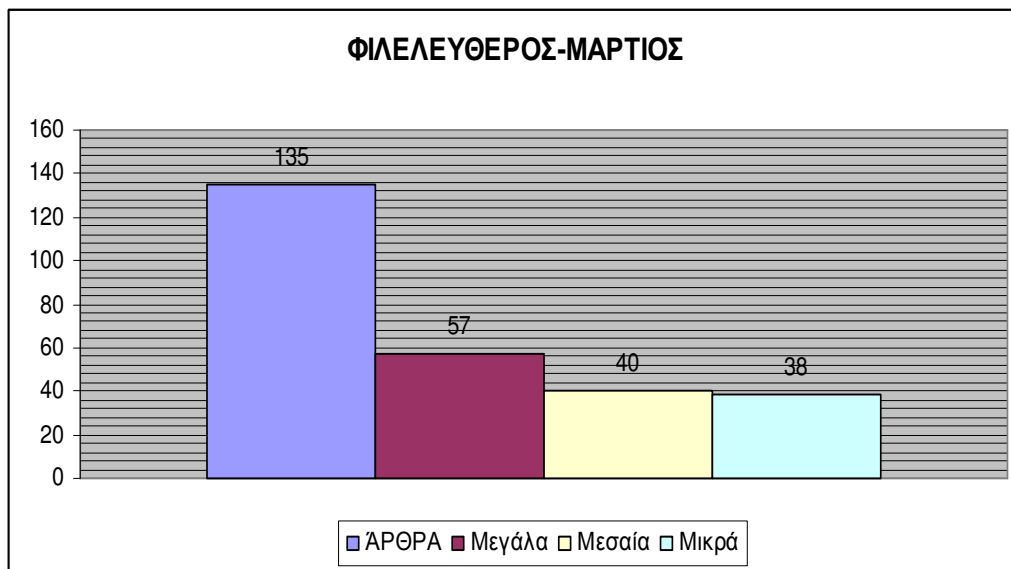
Εικόνα 16: Φιλελεύθερος Μάρτιος-Πρωτοσέλιδα

Στην εφημερίδα Φιλελεύθερος, καταγράφηκαν 135 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

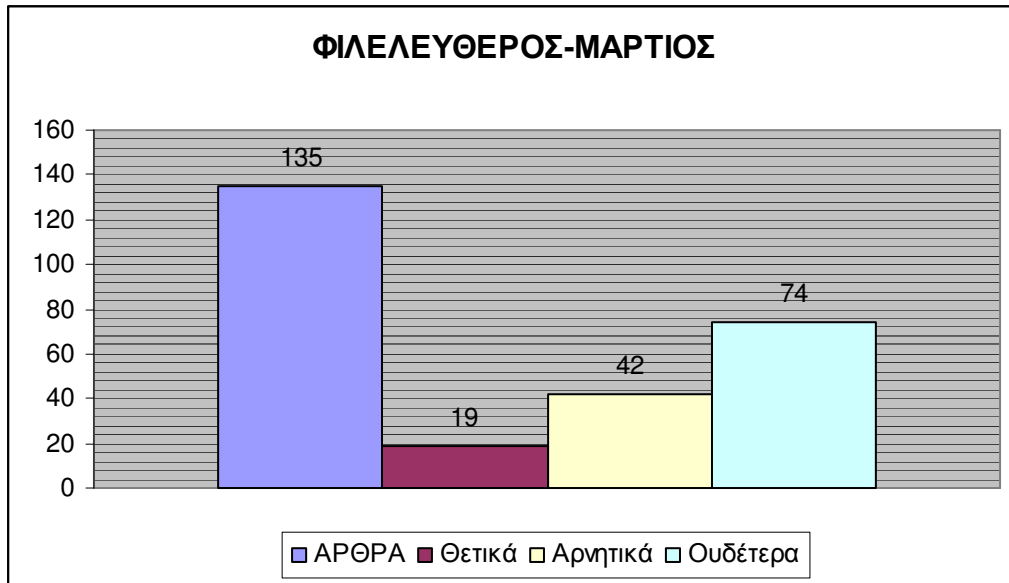
Από τα 135 άρθρα, σημειώθηκαν 20 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσελίδων μπορεί να είναι 20, αλλά βρέθηκαν 31 αναφορές αφού σε πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν 2 και 3 θέματα για την Τουρκία στην πρώτη σελίδα.

Εικόνα 17: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Έκταση

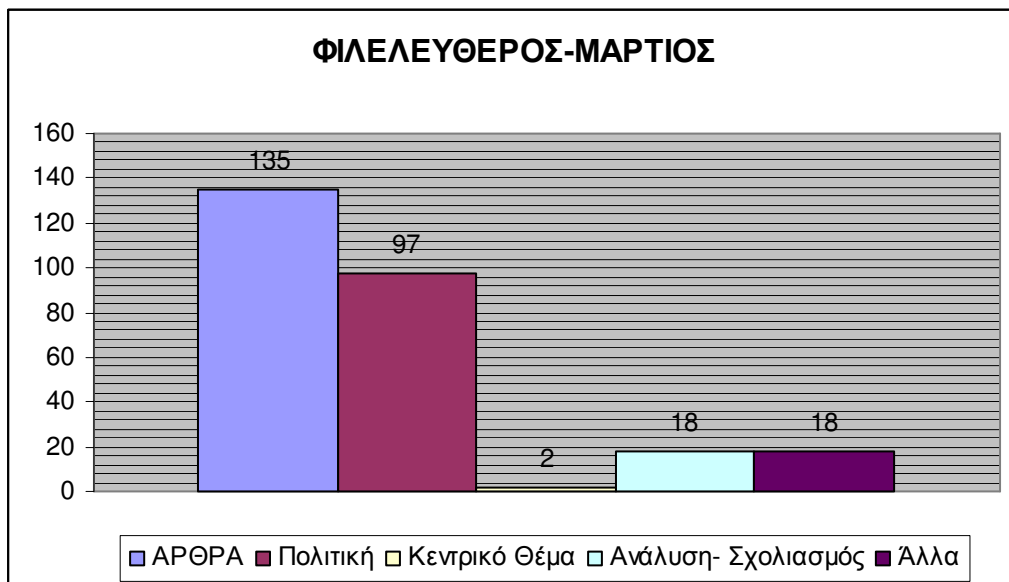
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 57 μεγάλα άρθρα, 40 μεσαία και 38 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 18: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Ύφος

Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 19 θετικά άρθρα, 42 αρνητικά και 74 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

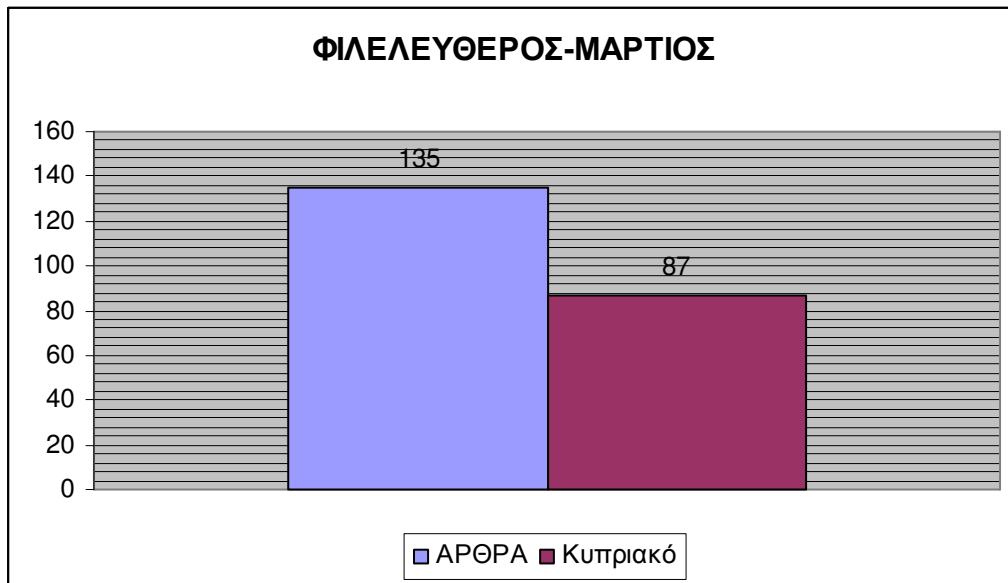
Εικόνα 19: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 97 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 2 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 18 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων

δημοσιογράφων του Φιλελεύθερου, καθώς και 18 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 20: Φιλελεύθερος Μάρτιος- Κυπριακό

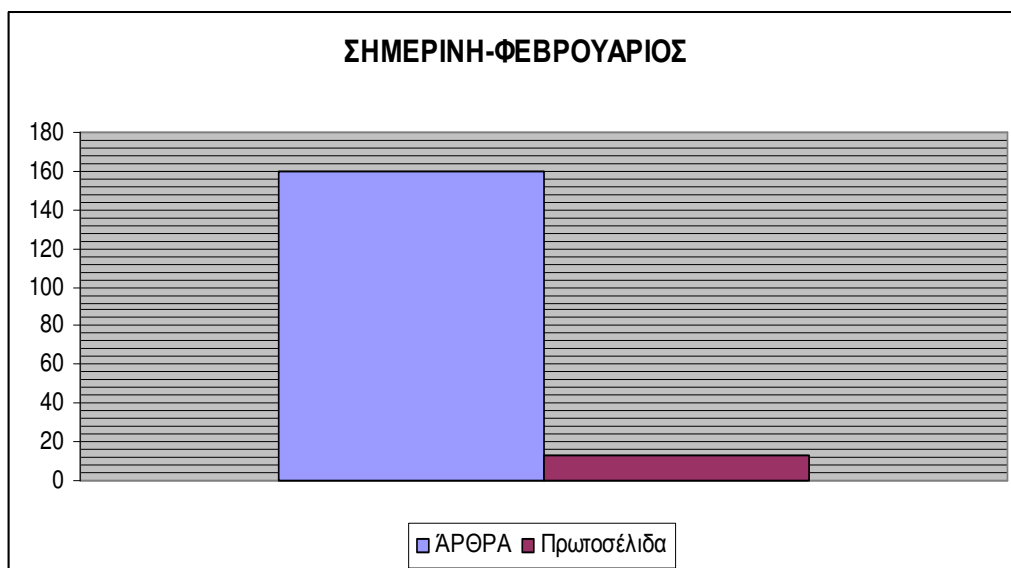

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 87.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.3 ΣΗΜΕΡΙΝΗ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

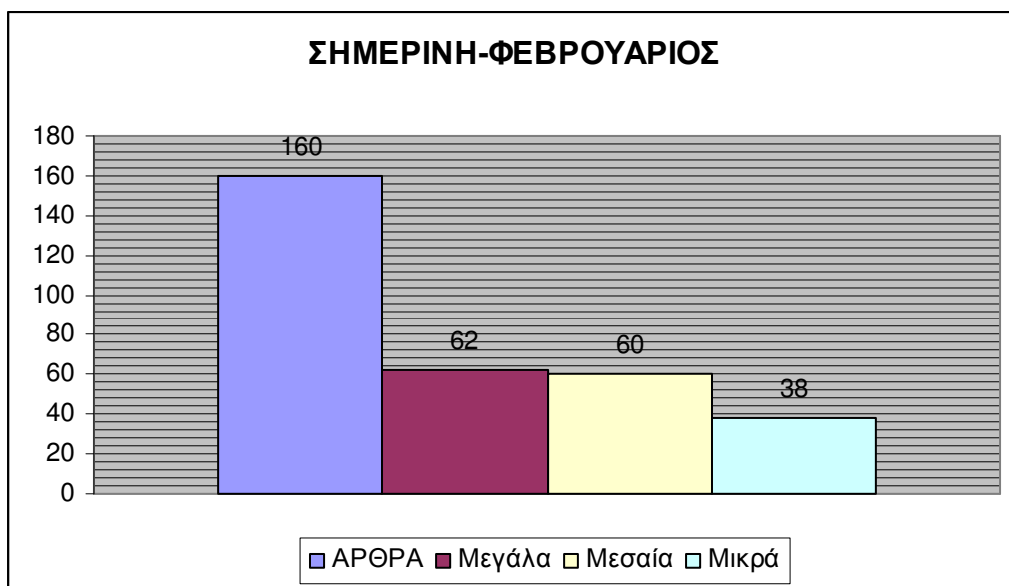
Εικόνα 21: Σημερινή Φεβρουάριος- Πρωτοσέλιδα

Στην εφημερίδα Σημερινή, καταγράφηκαν 160 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

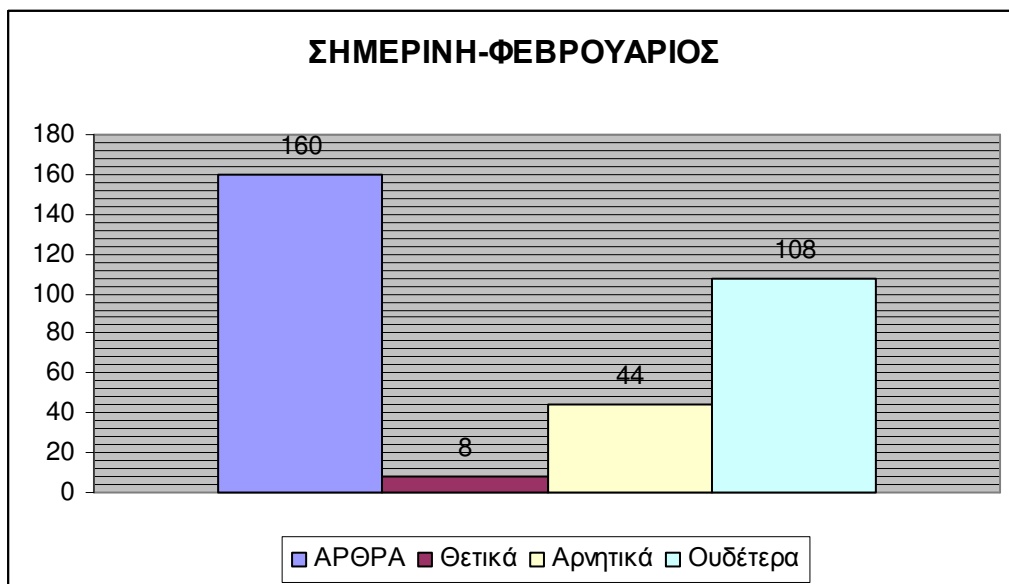
Από τα 160 άρθρα, σημειώθηκαν 13 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσέλιδων μπορεί να είναι 13, αλλά βρέθηκαν 16 αναφορές αφού σε 3 πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν 2 θέματα για την Τουρκία στην πρώτη σελίδα.

Εικόνα 22: Σημερινή Φεβρουάριος- Έκταση

Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 62 μεγάλα άρθρα, 60 μεσαία και 38 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

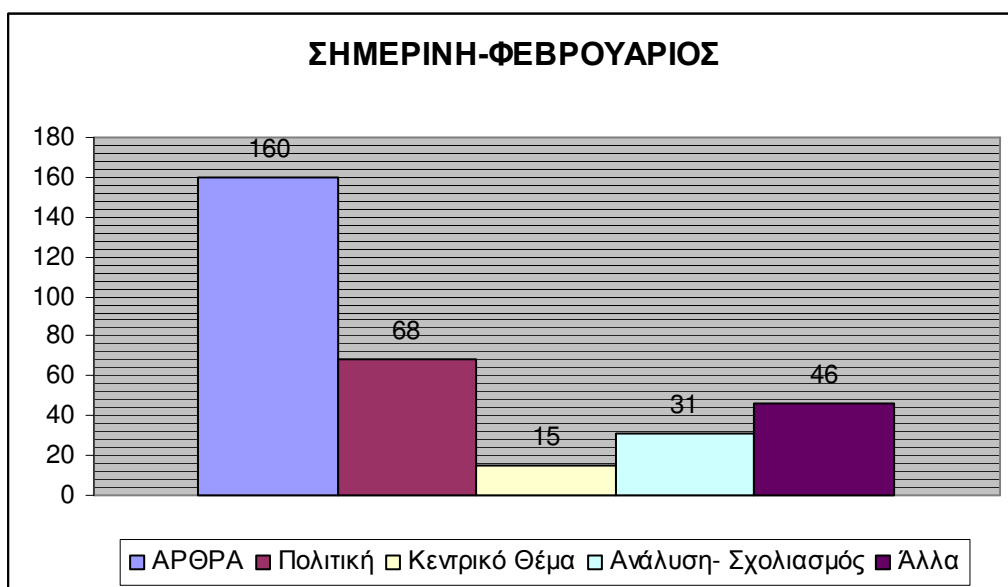
Εικόνα 23: Σημερινή Φεβρουάριος- Ύφος

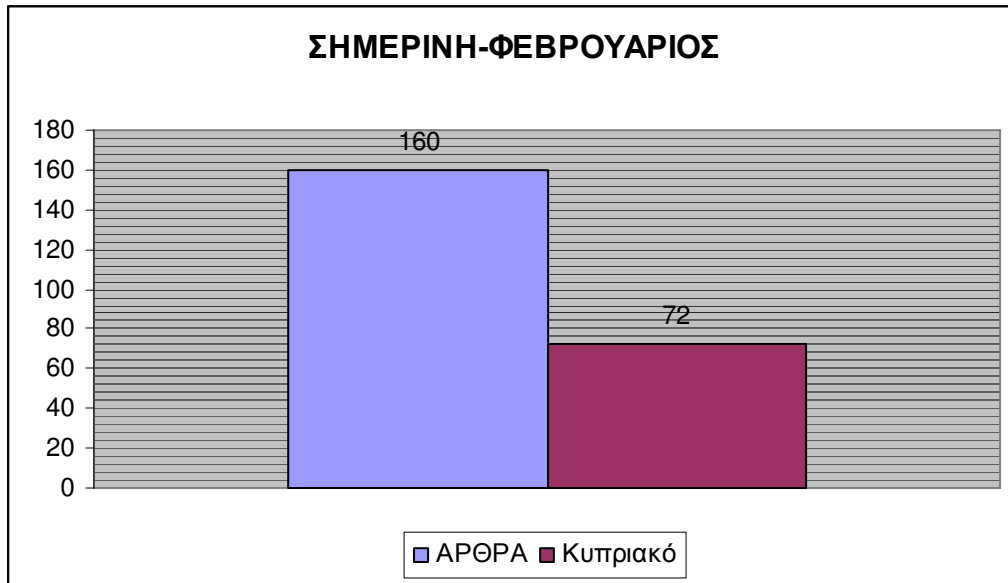
Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 8 θετικά άρθρα, 44 αρνητικά και 108 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

Εικόνα 24: Σημερινή Φεβρουάριος- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 68 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 15 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 31 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του Σημερινής, καθώς και 46 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 25: Σημερινή Φεβρουάριος- Κυπριακό

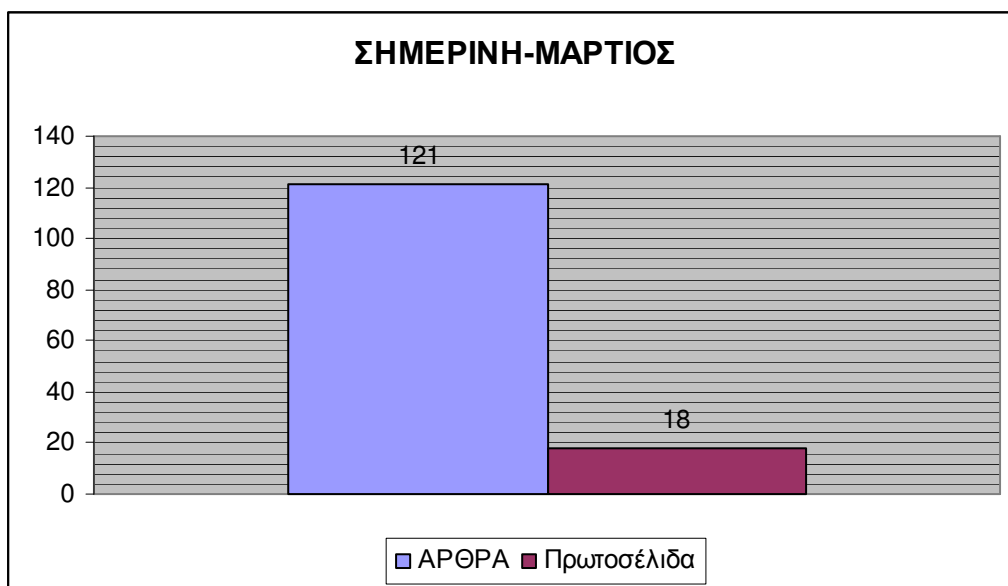

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 72.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.3.1 ΣΗΜΕΡΙΝΗ-ΜΑΡΤΙΟΣ

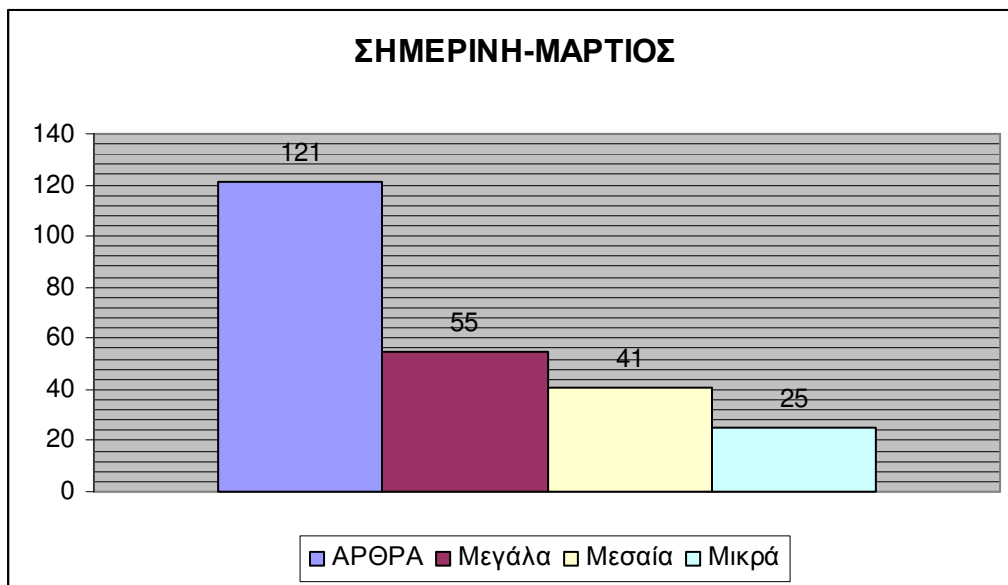
Εικόνα 26: Σημερινή Μάρτιος- Πρωτοσέλιδα

Στην εφημερίδα Σημερινή, καταγράφηκαν 121 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

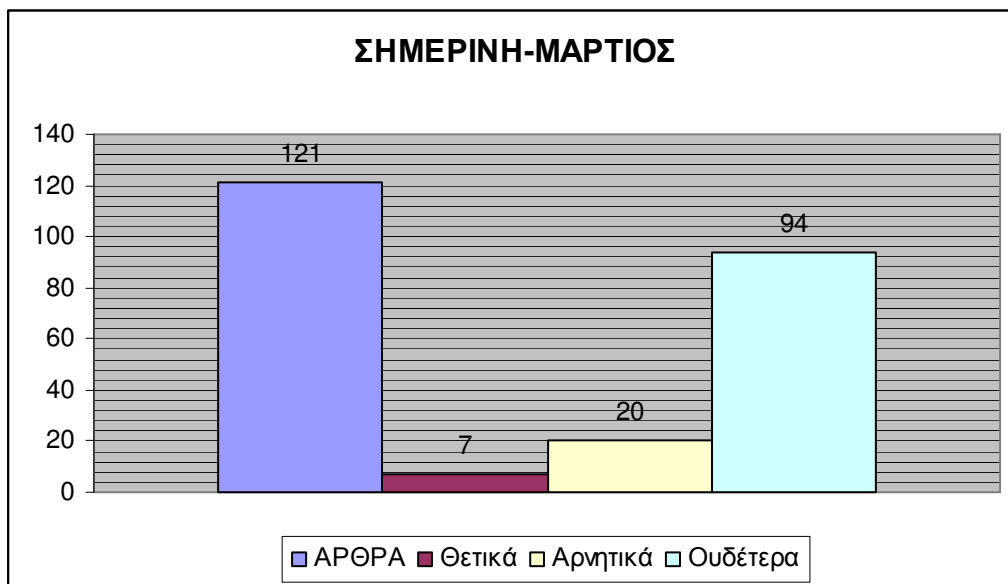
Από τα 121 άρθρα, σημειώθηκαν 18 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσέλιδων μπορεί να είναι 18, αλλά βρέθηκαν 20 αναφορές αφού σε 2 πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν 2 θέματα για την Τουρκία στην πρώτη σελίδα.

Εικόνα 27: Σημερινή Μάρτιος- Έκταση

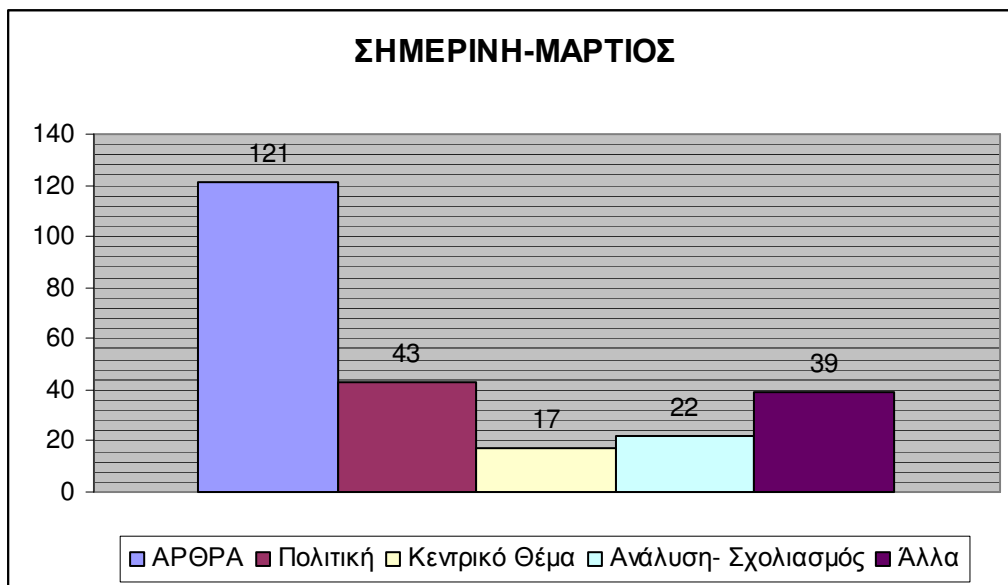
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 55 μεγάλα άρθρα, 41 μεσαία και 25 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 28: Σημερινή Μάρτιος- Ύφος

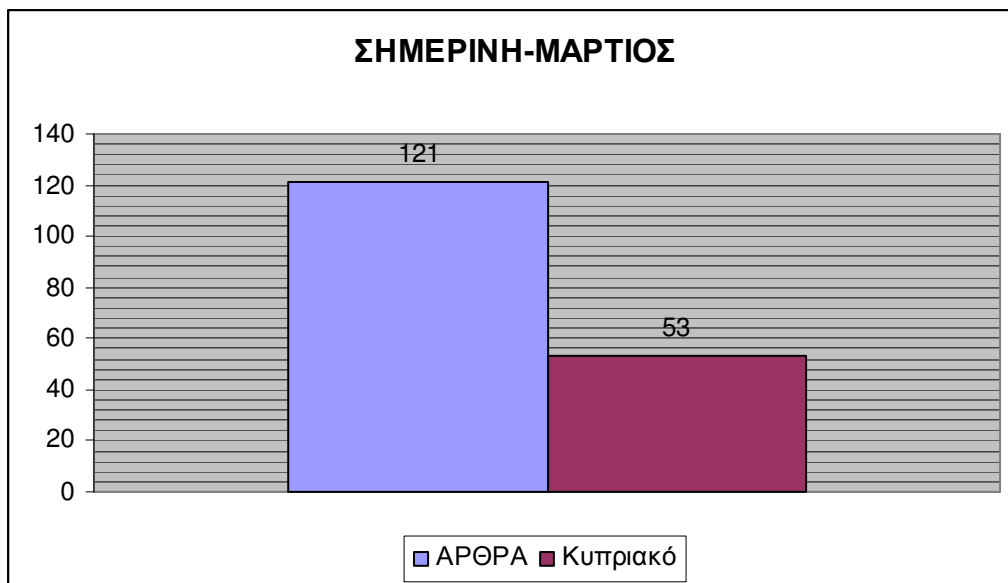
Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 7 θετικά άρθρα, 20 αρνητικά και 94 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

Εικόνα 29: Σημερινή Μάρτιος- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 43 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 17 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 22 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων της Σημερινής, καθώς και 39 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 30: Σημερινή Μάρτιος- Κυπριακό

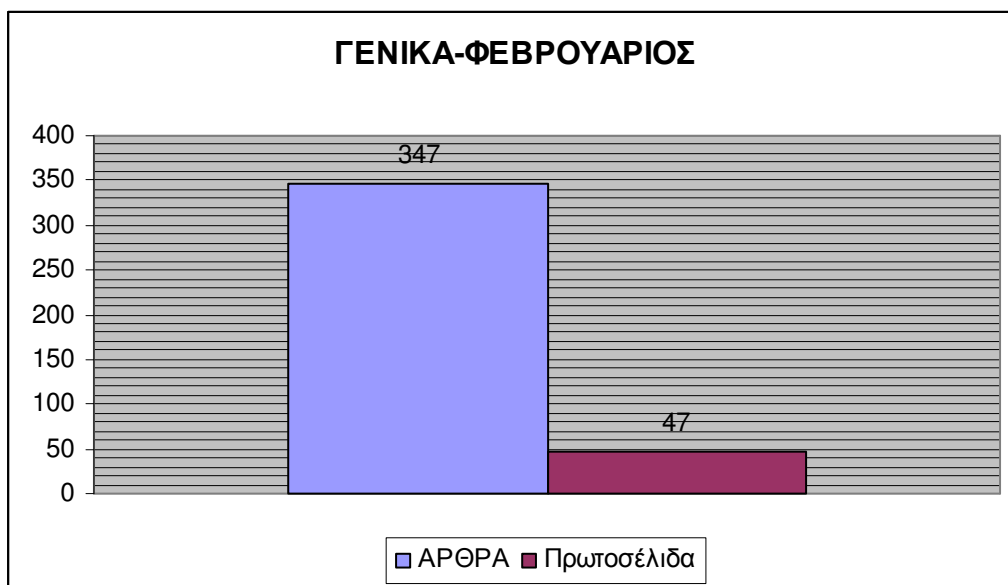

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 53.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.4 ΓΕΝΙΚΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Εικόνα 31: Φεβρουάριος Γενικά- Πρωτοσέλιδο

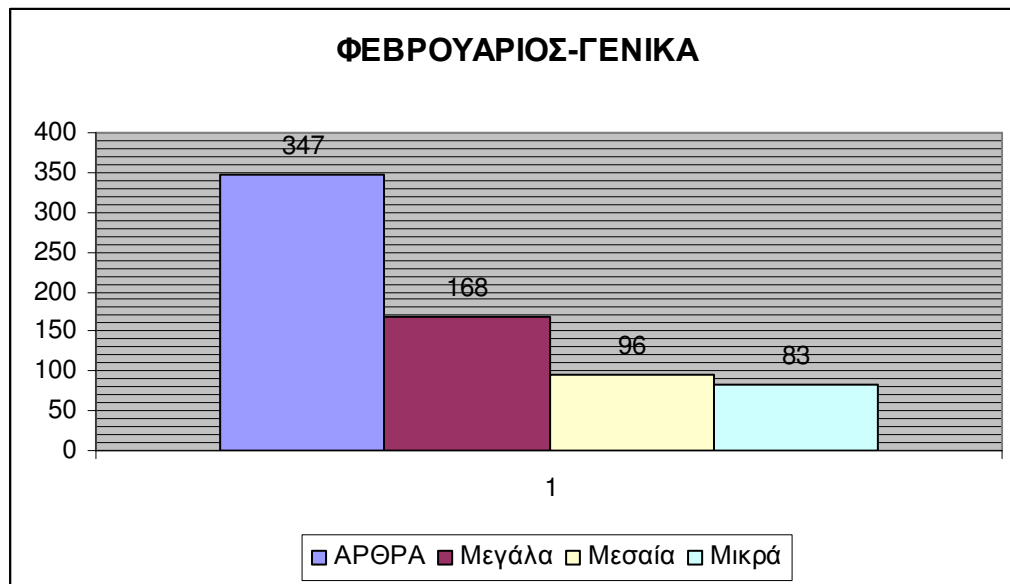

Στις τρεις εφημερίδες γενικά, τον μήνα Φεβρουάριο, καταγράφηκαν 347 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

Από τα 347 άρθρα, σημειώθηκαν 47 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται

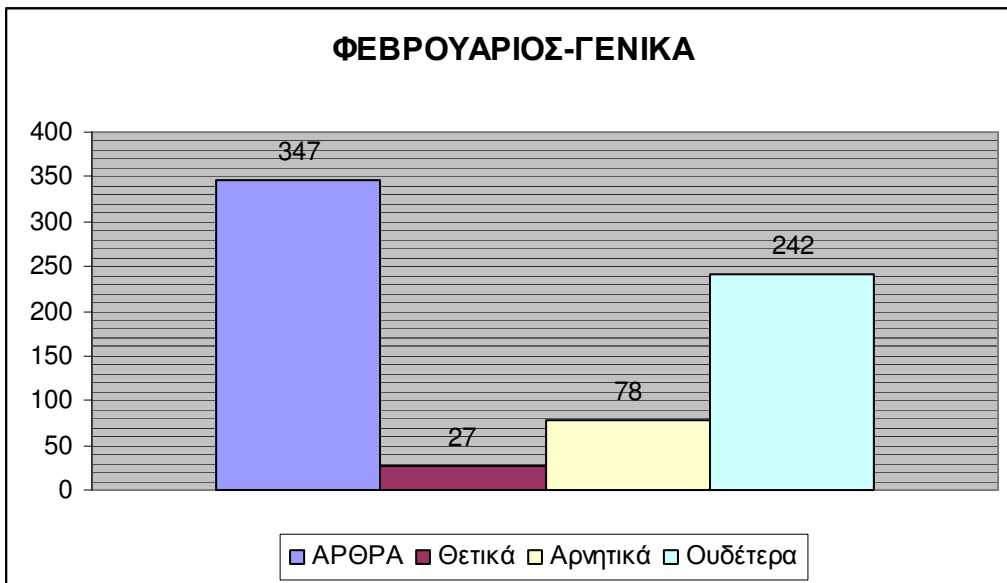
στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσέλιδων μπορεί να είναι 47, αλλά βρέθηκαν συνολικά 68 αναφορές αφού σε πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν παραπάνω από μια αναφορές για θέματα της Τουρκίας.

Εικόνα 32: Φεβρουάριος Γενικά- Έκταση

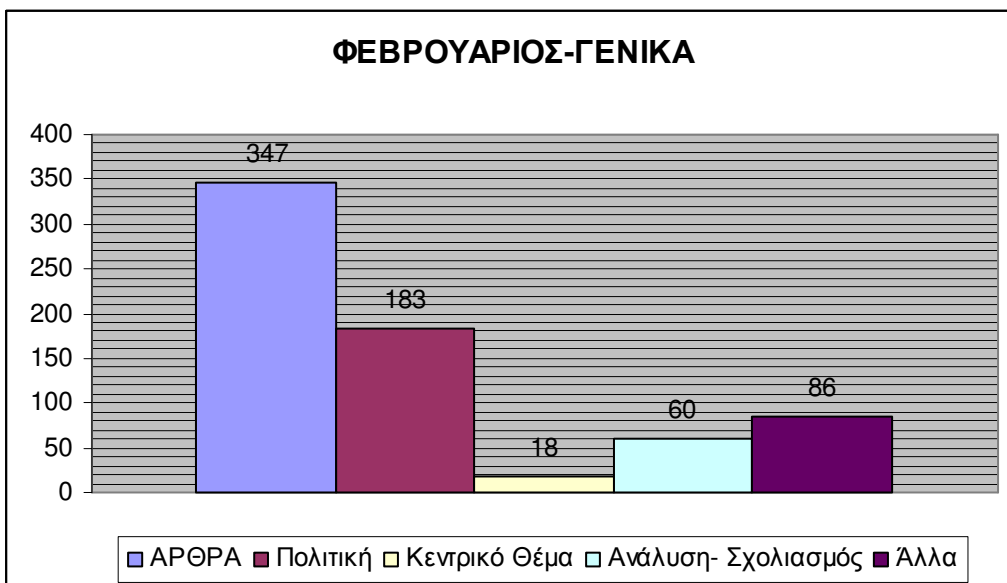
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 168 μεγάλα άρθρα, 96 μεσαία και 83 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 33: Φεβρουάριος Γενικά- Ύφος

Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 27 θετικά άρθρα, 78 αρνητικά και 242 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

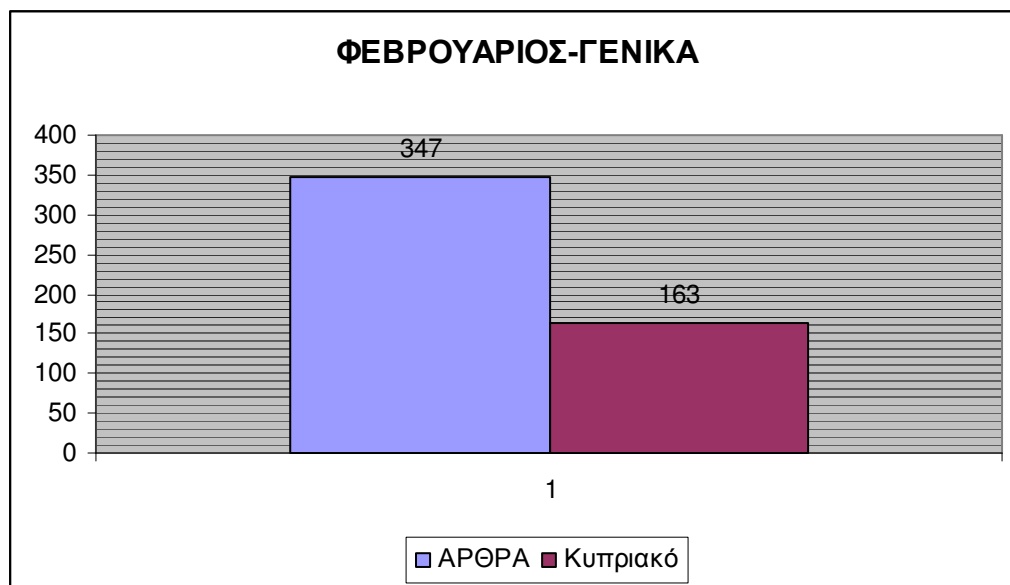
Εικόνα 34: Φεβρουάριος Γενικά- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 183 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 18 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 60 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του συνόλου των εφημερίδων για τον μήνα Φεβρουάριο, καθώς και 86 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 35: Φεβρουάριος Γενικά- Κυπριακό

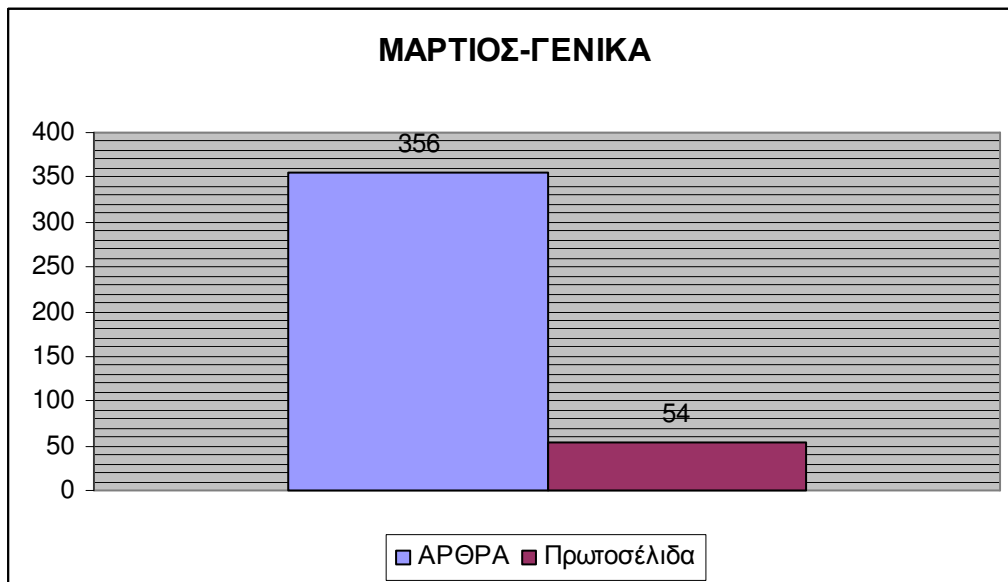

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 163.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΜΑΡΤΙΟΣ

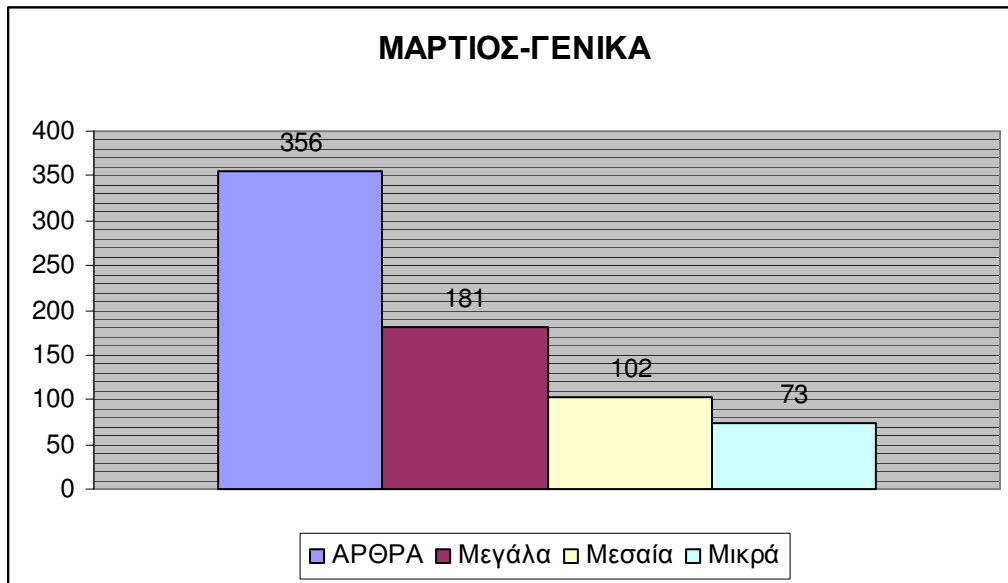
Εικόνα 36: Μάρτιος Γενικά- Πρωτοσέλιδα

Στις τρεις εφημερίδες γενικά, τον μήνα Μάρτιο, καταγράφηκαν 356 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

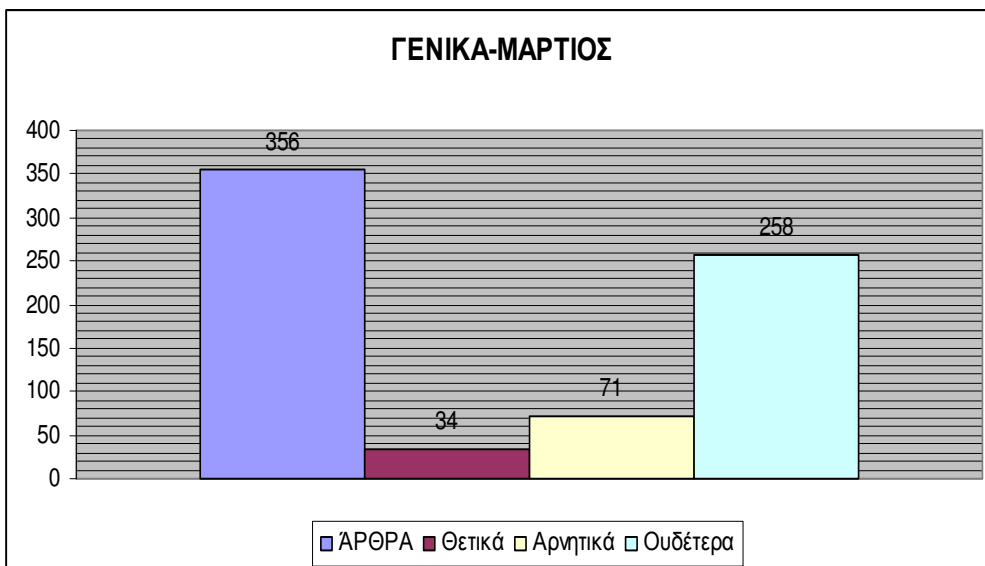
Από τα 356 άρθρα, σημειώθηκαν 54 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσέλιδων μπορεί να είναι 54, αλλά βρέθηκαν συνολικά 67 αναφορές αφού σε πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν παραπάνω από μια αναφορές για θέματα της Τουρκίας.

Εικόνα 37: Μάρτιος Γενικά - Έκταση

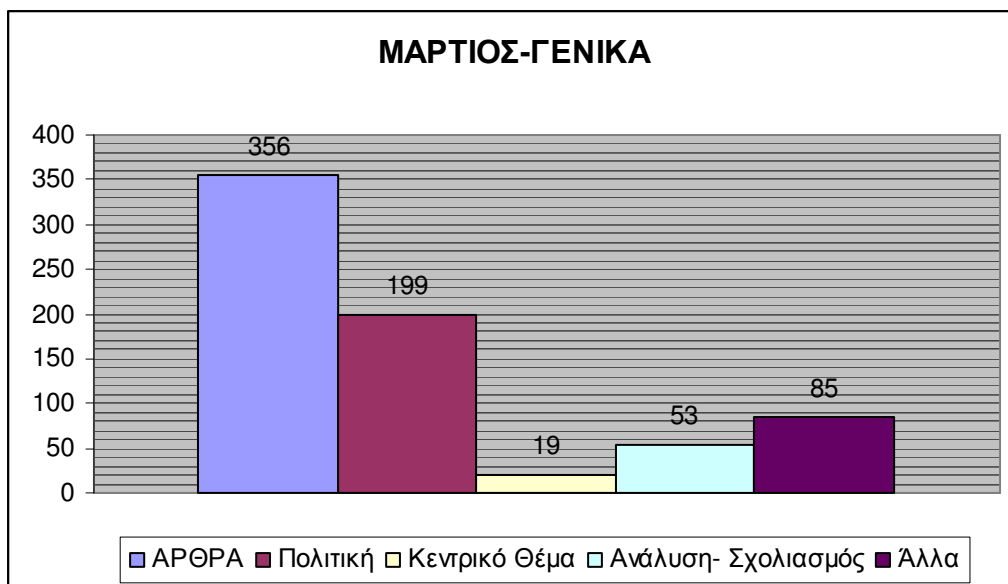
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 181 μεγάλα άρθρα, 102 μεσαία και 73 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 38: Γενικά Μάρτιος- Ύφος

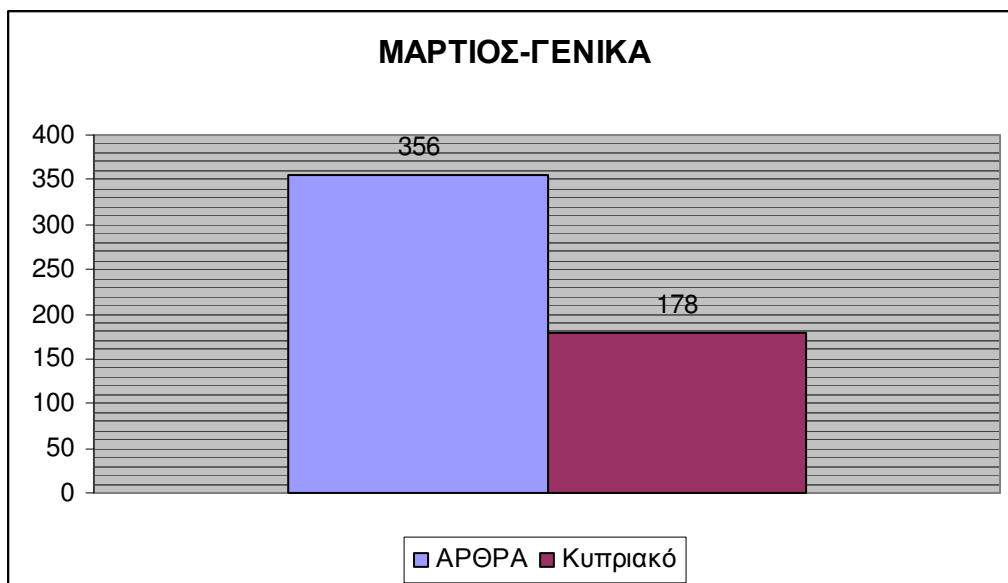
Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 34 θετικά άρθρα, 71 αρνητικά και 242 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

Εικόνα 39: Μάρτιος Γενικά- Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 199 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 19 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 53 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του συνόλου των εφημερίδων για τον μήνα Μάρτιο, καθώς και 85 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 40: Μάρτιος Γενικά- Κυπριακό

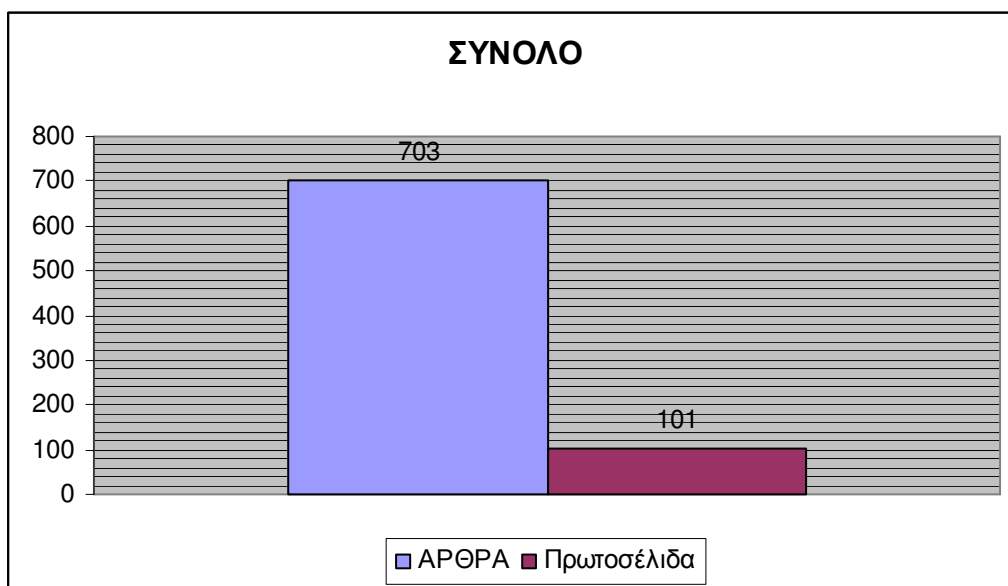

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 178.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

6.5 ΣΥΝΟΛΟ

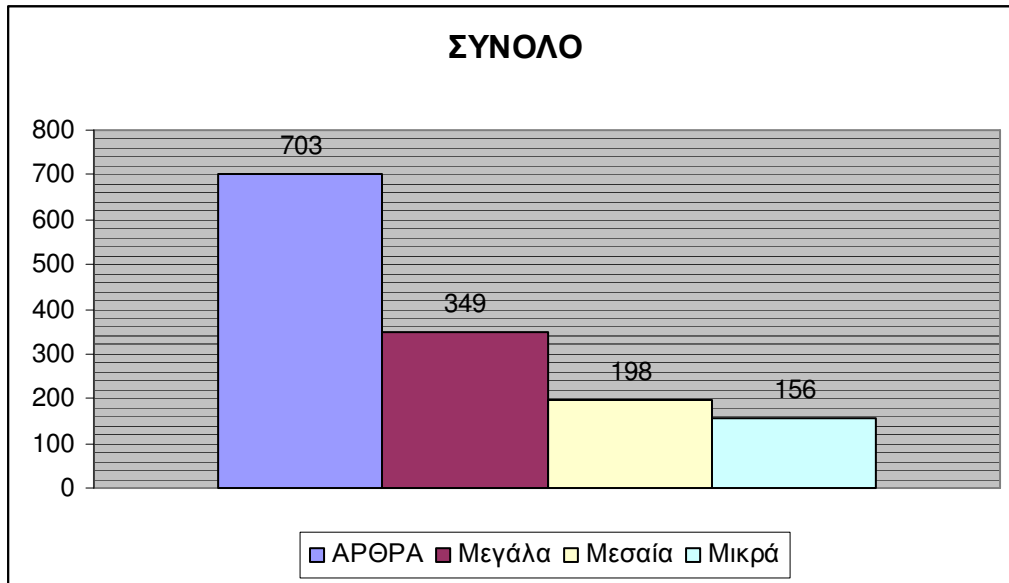
Εικόνα 41: Σύνολο-Πρωτοσέλιδο

Στις τρεις εφημερίδες γενικά, καταγράφηκαν 703 άρθρα που σχετίζονται με την Τουρκία, τις εξελίξεις της ή θέματα που σχετίζονται μεταξύ Τουρκίας και Κύπρου.

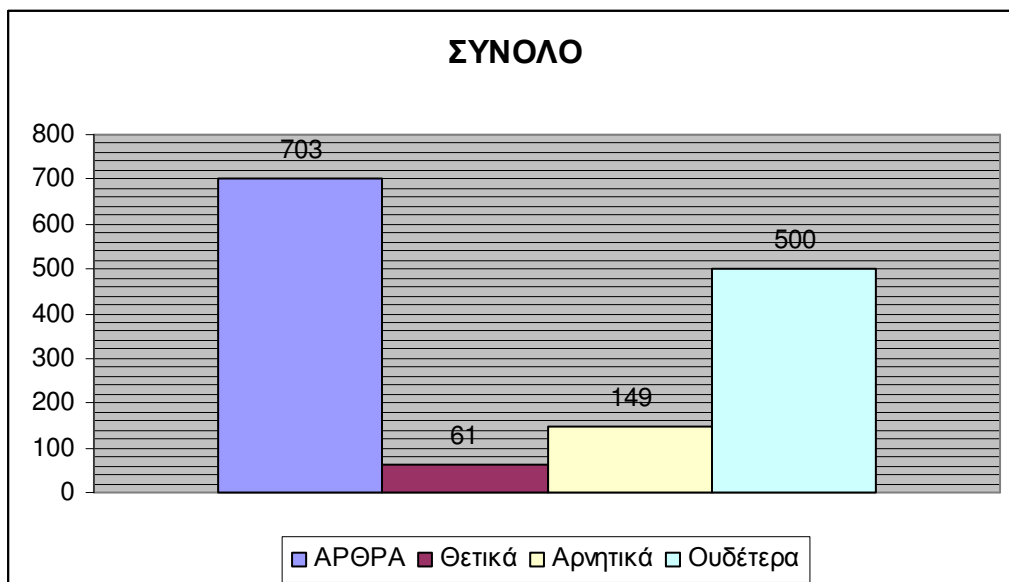
Από τα 703 άρθρα, σημειώθηκαν 101 πρωτοσέλιδα σε θέματα που απεικόνιζαν την Τουρκία. Τα πρωτοσέλιδα τονίζουν την σημασία του θέματος, παρουσιάζουν τι εμπεριέχεται στην εφημερίδα και παραθέτουν την σελίδα που βρίσκεται το κάθε άρθρο. Το σύνολο των πρωτοσελίδων μπορεί να είναι 101, αλλά βρέθηκαν συνολικά 135 αναφορές αφού σε πρωτοσέλιδα όλου του μήνα υπήρχαν παραπάνω από μια αναφορές για θέματα της Τουρκίας.

Εικόνα 42: Σύνολο-Έκταση

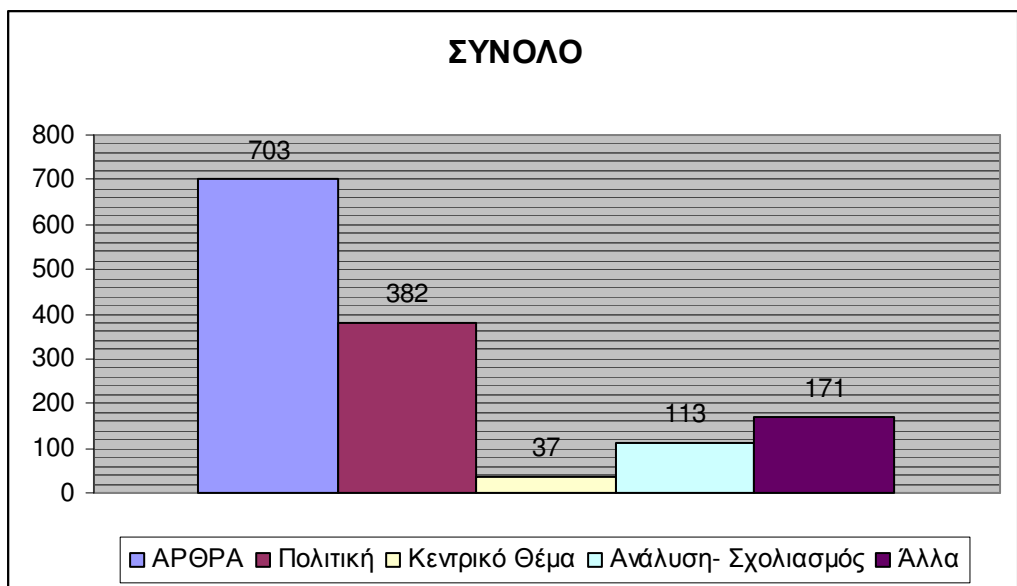
Τα άρθρα που σχετίζονταν με την Τουρκία ήταν 349 μεγάλα άρθρα, 198 μεσαία και 156 μικρά. Τα μεγάλα άρθρα προσδίδουν βάρος στο θέμα, τα μεσαία ήταν για ομαλές εκβάσεις και παρουσιάσεις θεμάτων και τα μικρά για απλές αναφορές.

Εικόνα 43: Σύνολο-Ύφος

Ως περιεχόμενο, έπειτα από ανάλυση των λέξεων, του ύφους, του σκοπού και του συμπεράσματος, υπήρξαν 61 θετικά άρθρα, 149 αρνητικά και 500 ουδέτερες αναφορές άρθρων.

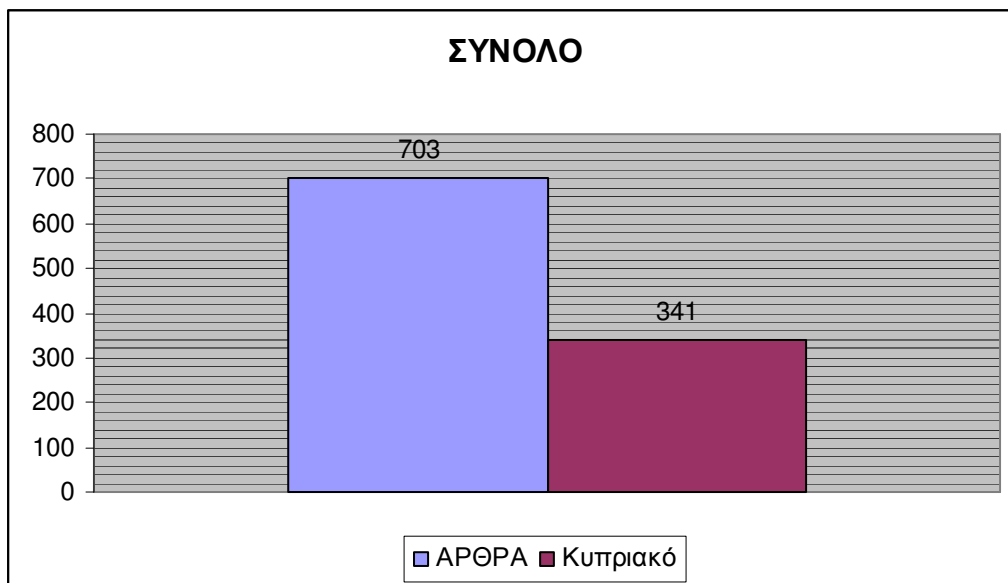
Εικόνα 44: Σύνολο-Κατηγοριοποίηση

Στις κατηγορίες των εν λόγω άρθρων είναι 382 άρθρα που σχετίζονται με την πολιτική, 37 που βρίσκεται ως κεντρικό θέμα της εφημερίδας, 113 αναλύσεις – σχολιασμοί των Κυπρίων δημοσιογράφων του συνόλου των εφημερίδων καθώς και 171 άλλης θεματολογίας άρθρα όπως κοινωνικού περιεχομένου, χρηματιστηρίου, επικαιρότητας, διεθνή, συνεντεύξεις και αφιερώματα.

Εικόνα 45: Σύνολο-Κυπριακό

Τα άρθρα που σχετίζονταν αποκλειστικά με το Κυπριακό ζήτημα, που εν γένει έχει μετατραπεί σε Κυπριακό πρόβλημα, όπως χαρακτηρίζουν οι δημοσιογράφοι λόγω της μεγάλης άλυτης χρονικά έκτασης που έχει πάρει (Tilic, 2000), είναι 341.

Η πλειοψηφία των άρθρων που μελετήθηκαν για την Τουρκία, βρέθηκαν στις πρώτες 10 σελίδες της εφημερίδας καθώς υπήρξαν και λίγες αναφορές θεμάτων σε περαιτέρω σελίδες. Αυτό το γεγονός υπογραμμίζει την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι της Κύπρου, καθώς βάζουν θέματα που αφορούν την Τουρκία στις πρώτες σελίδες τους. Αυτομάτως οι αναγνώστες συνειδητοποιούν ότι είναι σημαντικό να καταπιαστούν με τα θέματα που αφορούν την Τουρκία.

7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πίνακας 1: Ποσοστιαίοι Μέσοι Όροι

Σύνολο	
Κάθε μέρα	3,97%
Μεγάλα	49,6%
Θετικά	8,67%
Αρνητικά	21,19%
Πολιτική	54,3%
Κυπριακό	48,5%

Η ολοκλήρωση των αποτελεσμάτων της μελέτης οδηγούν στην εξαγωγή επιθυμητών ευρημάτων. Βλέπουμε ότι ο ρυθμός που δημοσιοποιούν άρθρα στις καθημερινές εφημερίδες που έχουν σχέση με την Τουρκία, είναι κατά μέσο όρο 3,97 δηλαδή περίπου 4 άρθρα την ημέρα. Έτσι βλέπουμε, καθημερινά ότι δημοσιοποιούνται άρθρα για την Τουρκία. Αυτό σημαίνει ότι οι Κύπριοι δημοσιογράφοι ασχολούνται συνεχώς με Τουρκικά θέματα και είναι ευπρόσδεκτα για να βρουν θέση στις καθημερινές εφημερίδες. Αυτή η συνεχής ενασχόληση με τους Τούρκους, δηλώνει το ενδιαφέρον που έχουν για το λαό, είτε να παρουσιάσουν θετικά θέματα, είτε θέματα για τις μεταξύ τους σχέσεις, είτε αρνητικά για να επικρίνουν τον Τουρκικό και Τ/κ λαό. Η πλειοψηφία των άρθρων, έχουν ουδέτερο χαρακτήρα ή απλώς παραθέτουν εξελίξεις οι οποίες δεν διαφοροποιούν το χάσμα των δυο κρατών, είτε θετικά ή είτε αρνητικά. Το 71,1 % των άρθρων έχουν ουδέτερο ύφος που προκύπτει από γεγονότα που έχουν ουδέτερο χαρακτήρα και τα θετικά - αρνητικά στοιχεία που έχουν είναι ισόποσα. Αναμφισβήτητο είναι το γεγονός ότι ο κυπριακός τύπος παρουσιάζει συνεχώς εξελίξεις της Τουρκίας ασχέτως εάν σχετίζεται άμεσα με τις μεταξύ τους σχέσεις.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι τα μεγάλα σε έκταση θέματα, τα βλέπουμε στο 49,6% των φύλλων που έγινε η μελέτη. Περίπου για τα μισά θέματα, στον Κυπριακό τύπο που αφορούν τα τεκταινόμενα της Τουρκίας, αφιερώνεται πολύ μελάνι. Τα μεγάλα σε έκταση

θέματα όπως έχει ήδη ειπωθεί, αποδεικνύουν την βαρύτητα που δίνουν οι δημοσιογράφοι στα συσχετιζόμενα με τους Τούρκους. Άρα από αυτό τον άξονα παρατήρησης, συνοψίζουμε ότι στις Κυπριακές εφημερίδες, τα θέματα που αφορούν την Τουρκία, παρουσιάζονται με μεγάλη προσοχή, περίσσια έμφαση, δίνοντας την προτεραιότητα που τους αρμόζει.

Συνεχίζοντας, παρατηρούμε ότι τα θέματα που παρουσιάζουν θετικές εξελίξεις για το Κυπριακό, ή θετικές εξελίξεις για την Τουρκία γενικώς, είναι μόνο το 8,67% από το δείγμα. Οι αρνητικές κριτικές και τα αρνητικά φορτισμένα άρθρα τα οποία περιγράφουν την Τουρκία ή τις σχέσεις μεταξύ των δυο κρατών, είναι σχεδόν τριπλάσια σε ποσοστό, ήτοι 21,19%. Ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των άρθρων συγκαταλέγονται στα ουδέτερα, δηλαδή δεν παίρνουν κάποια συγκεκριμένη θέση οι δημοσιογράφοι παρουσιάζοντας θετική και αρνητική είδηση, αυτό που είναι άξιον προσοχής είναι το αρνητικό ποσοστό του 21,19% που είναι αρκετά μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα θετικά. Τα αρνητικά άρθρα δείχνουν την μερική προκατάληψη των δημοσιογράφων ενάντια στο Τουρκικό κράτος και την κριτική που του ασκούν.

Στην θεματολογία των άρθρων, το 54,3% ήταν για πολιτική και αυτό δείχνει τι είδους θέματα επιλέγουν οι κύπριοι δημοσιογράφοι να καλύψουν σε σχέση με το Τουρκικό έθνος. Τα άρθρα για την πολιτική και την Τουρκία, υπήρχαν σχεδόν σε κάθε τεύχος εφημερίδας και απασχολούσαν τους δημοσιογράφους συνεχώς. Όλες οι καινούργιες εξελίξεις για το κυπριακό, οι πρόσφατες εξεγέρσεις των Τ/κ, οι διαβουλεύσεις με την Άγκυρα και τον πρωθυπουργό της Τουρκίας. Συνοψίζοντας, τα θέματα που επιλέγουν να προβάλλουν στην πλειοψηφία, είναι για το πολιτικό προσκήνιο της χώρας σε ποσοστό 54,3%, δηλαδή είναι παραπάνω από τα μισά θέματα από αυτά που τους απασχολεί το Τουρκικό έθνος.

Ο Κυπριακός τύπος ασχολείτο εκτενώς με τις εξελίξεις του Κυπριακού. Το ποσοστό των άρθρων που η θεματολογία τους είχε το κυπριακό, φτάνει το 48,5%. Από τα 703 άρθρα που εξετάστηκαν συνολικά την περίοδο των δυο μηνών από τις τρεις εφημερίδες, τα 341 ανήκαν στην θεματολογία του κυπριακού. Οι εξελίξεις ήταν στάσιμες, παρά τις πολλές συζητήσεις και ακόμα αξίζει να προστεθεί ότι αρκετά άρθρα από αυτά, ήταν άρθρα γνώμης και σχολιασμού που είχαν σχέση με το κυπριακό. Άρθρα στα οποία οι δημοσιογράφοι μιλούσαν με καυστικά σχόλια. Άρα τα θέματα που επιλέγονται να προβληθούν είναι για το Κυπριακό ζήτημα.

Ο κυπριακός Τύπος στο σύνολο του δείχνει μεγάλη προσοχή για τα τεκταινόμενα στην Τουρκία. Η ειδησεογραφία είναι καθημερινή. Καλύπτεται κάθε πτυχή της ζωής στην γειτονική χώρα, από την εξωτερική πολιτική έως και τις αθλητικές ειδήσεις με κοινωνικές ή πολιτικές προεκτάσεις. Η κοινωνική και πολιτιστική ζωή συχνά καλύπτονται από τους ανταποκριτές στην Κωνσταντινούπολη. Η ύπαρξη ανταποκριτή είναι από μόνη της ένδειξη ενδιαφέροντος για τη χώρα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε θέματα πολιτικών ελευθεριών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία. Σε αυτό το πλαίσιο, στην πρώτη θέση βρίσκονται βεβαίως τα θέματα που αφορούν τις συνθήκες διαβίωσης των χριστιανών της Τουρκίας, είτε ανήκουν στην ελληνική ορθόδοξη μειονότητα είτε στην αρμενική ή την καθολική. Επίσης με ενδιαφέρον παρακολουθείται και το Κουρδικό.

Στο πολιτικό επίπεδο, ο κυπριακός Τύπος παρακολούθησε ευθύς εξ αρχής με μεγάλο ενδιαφέρον την ανάδειξη του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στην εξουσία. Οι προσπάθειες της φιλοισλαμικής κυβέρνησης να προωθήσει εν μέρει μέτρα εκδημοκρατισμού και η σύγκρουση της με το στρατιωτικό κατεστημένο επικροτήθηκαν ανοιχτά από την πλειονότητα των Κυπρίων σχολιαστών με την όχι και τόσο κρυφή ελπίδα ότι η διαδικασία αυτή θα είχε επιπτώσεις και στο Κυπριακό, υπό την έννοια μιας αλλαγής της πάγιας στάσης της Τουρκίας. Αυτό έγινε εκ του αντιθέτου σαφές όταν αποδείχτηκε ότι ο όποιος εκδημοκρατισμός της χώρας δεν αφορούσε το Κυπριακό. Τότε τα σχόλια όλου του κυπριακού Τύπου έδειχναν καθαρά την απογοήτευση της κυπριακής κοινής γνώμης, αλλά και της πολιτικής ηγεσίας του νησιού. Σε αυτό το πλαίσιο, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα δημοσιεύματα με δηλώσεις σε υψηλούς τόνους (χαρακτηριζόμενες συνήθως «προκλητικές») διαφόρων εκπροσώπων της τουρκικής κυβέρνησης, όπως ο Υπ.Εξ. Αχμέτ Νταβούντογλου ή ο Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Μπαγκίς.

Το θέμα του εκδημοκρατισμού της Τουρκίας και η στάση της στο Κυπριακό συνδέονται άμεσα με την ενταξιακή πορεία της χώρας προς την ΕΕ. Ενώ ελάχιστα έντυπα και σχολιαστές κατέκριναν ανοιχτά την απόφαση του τότε Προέδρου Τάσσου Παπαδόπουλου να υποστηρίξει την ανάδειξη της Τουρκίας ως υποψήφια προς ένταξη χώρα, όταν έγινε σαφές ότι η Τουρκία δεν ήταν διατεθειμένη να υποχωρήσει στις πιέσεις της ΕΕ στο Κυπριακό (ήδη από το 2005, με την μονομερή δήλωση της Άγκυρας ότι δεν θα προβεί σε εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Άγκυρας, δηλαδή δεν θα ανοίξει τα λιμάνια και τα αεροδρόμια της στα

πλοία και τα αεροπλάνα με κυπριακή σημαία) τότε ξεκίνησε μια συζήτηση γύρω από την ευρωπαϊκή υποψηφιότητα της χώρας που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι υπερέχουν τα σχόλια που θεωρούν σωστή τη στάση της Κύπρου να αναδείξει την Ευρώπη ως πεδίο αντιπαράθεσης για το Κυπριακό. Παράλληλα, στον κυπριακό Τύπο δεν βρίσκουν σχεδόν καμία ανταπόκριση τα σχόλια Αμερικανών και Ευρωπαίων αναλυτών σύμφωνα με τους οποίους η Τουρκία δήθεν δεν ενδιαφέρεται πλέον για ένταξη στην ΕΕ. Επίσης αρνητική είναι και η στάση των Κύπριων αναλυτών απέναντι στις ευρωπαϊκές χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία) που απορρίπτουν την ένταξη της Τουρκίας για θρησκευτικούς ή πολιτιστικούς λόγους.

Επικριτικά σχόλια ή τουλάχιστον σοβαρές επιφυλάξεις κρατούν οι Κύπριοι σχολιαστές και απέναντι στα ανοίγματα της Ελλάδας προς την Τουρκία. Συχνά οι αναλυτές αναρωτιούνται τι αποκόμισε μέχρι τώρα η Ελλάδα με την «ήπια» στάση της και εισηγούνται αλλαγή πολιτικής.

8 ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η σπουδαιότητα αυτής της έρευνας έγκειται στο γεγονός, ότι δεν υπήρχε αντίστοιχη, που να απαντήσει σε τέτοιου είδους ερευνητικά ερωτήματα ειδικά για την Κύπρο. Παρόμοια έρευνα έχει διεξαχθεί για την Ελλάδα – Τουρκία αλλά όχι για Κύπρο – Τουρκία που είναι άμεσα συνδεδεμένη μέχρι και σήμερα η διένεξη. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τις προθέσεις των Κύπριων δημοσιογράφων, για να δούμε πόσο αντικειμενικοί και καλοί είναι στην δουλειά τους. Η κάλυψη των θεμάτων της Τουρκίας είναι ένα λεπτό θέμα για τους δημοσιογράφους, λόγω της έχθρας που υπάρχει από την εισβολή του '74. Η προκατάληψη φάνηκε να υπερνικά την αντικειμενικότητα, αν και από ότι φάνηκε κρατούν μέχρι κάποιο βαθμό τα προσχήματα οι δημοσιογράφοι του δυναμικού των Κυπριακών Εφημερίδων. Αυτό τεκμηριώνεται αφήνοντας στην άκρη τα κείμενα που ήταν ουδέτερης θεματολογίας και κρατώντας τα θετικά και τα αρνητικά. Τα αρνητικά κείμενα ήταν σχεδόν τριπλάσια των θετικών. Τα θετικά άρθρα στην ουσία, δεν επευφημούσαν την Τουρκία, αλλά παρουσίαζαν απλώς μια θετική εξέλιξη. Οι δημοσιογράφοι δεν έβαζαν θετικά φορτισμένο λεξιλόγιο στις συγκεκριμένες ειδήσεις, εν αντιθέσει με τις αρνητικές που επέκριναν την Τουρκία με περίσσια άνεση. Ο λόγος τους, σε μεγάλο βαθμό περιείχε στο τέλος αναφορές από το κυπριακό ζήτημα και φόρτιζαν συναισθηματικά τους Κύπριους αναγνώστες με δυσάρεστα γεγονότα που ευκόλως έρχονται στις μνήμες τους λόγω του μεγάλου άλτου Κυπριακού ζητήματος.

9 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΕΣ

Η περίοδος παρατήρησης της έρευνας μου ήταν δυο μήνες. Μια ενδιαφέρουσα έρευνα, θα ήταν να γίνει παρόμοια παρατήρηση έξι μηνών για να δείξει σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ποια θα είναι τα αποτελέσματα. Αραγε θα είναι τα ίδια; Το χάσμα της προκατάληψης θα είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο;

Για δεύτερη έρευνα, θα μπορούσε να διεξαχθεί το ίδιο θέμα που μελετήθηκε, αλλά αυτή την φορά καθαρά ποιοτικό. Η ανάλυση να είναι κατ'εξοχήν ποιοτική και όχι εν μέρει. Εκεί θα φανεί πραγματικά η λεγόμενη προκατάληψη που έχουν οι Κύπριοι δημοσιογράφοι, καθώς η ποσοτική ανάλυση δεν έφερε στο φως επακριβώς τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η παρατήρηση και συλλογή του περιεχομένου ενός άρθρου θα είναι πολύ ενδιαφέρουσα και θα εξάγει αποτελέσματα πιο εμφανή.

10 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Γιαλλουρίδης, Χ. (2001). *Η Ελληνο-τουρκική σύγκρουση απο την Κύπρο εώς τα Τιμα τους S-300 και το Ελσίνκι, 1955-1996 : η οπτική του τύπου*. Αθήνα : Σιδέρης.
- Manning, P. (2007). *Κοινωνιολογία της ενημέρωσης : ειδήσεις και πηγές ειδήσεων*. επιμ. Παπαθανασόπουλος, Σ. (μετάφραση Κάτια Μεταξά). Αθήνα : Καστανιώτης.
- Πάντειος Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών Σπουδαστήριο Κοινωνιολογίας, (2004). *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*. Αθήνα : Gutenberg.
- Roulet, B. (2009). *Το τέλος των εφημερίδων και το μέλλον της ενημέρωσης*. (μετάφραση Γιώργος Αγγελόπουλος). Αθήνα : Πόλις.
- Ρούσου, Ν. (2005). *Τηλεόραση & τηλεκουλτούρες : στην κόψη της παγκοσμιοποίησης*. Λευκωσία : Intercollege.
- Σοφοκλέους, Α. (1994). *Οι πρώτες κυπριακές εφημερίδες και τα ανθρώπινα δικαιώματα των Ελλήνων της Κύπρου*. Λευκωσία : Intercollege.
- Taylor, P. (2004). *Πόλεμος και διεθνείς σχέσεις στην εποχή της πληροφορίας*. (επιμέλεια Νίκος Δεμερτζής). (μετάφραση Κώστας Περεζούς). Αθήνα: Παπαζήση.
- Tilic, D. (2000). *Η δημοσιογραφία στην Ελλάδα και στην Τουρκία : "Ντρέπομαι, αλλά είμαι δημοσιογράφος"*.(μετάφραση Ηλίας Κολοβός). Αθήνα : Παπαζήση.
- Ψυχογιός, Δ. (2004). *Τα έντυπα μέσα επικοινωνίας: απο τον πηλό στο δίκτυο*. Αθήνα : Καστανιώτης.

Αγγλική

- Haslam, A. (2006). *Bookdesign*. New York: Abrams

Διαδικτυακή

- *Η τουρκική εισβολή του 1974 και οι τραγικές της συνέπειες*. (2010). Ανακτήθηκε Δεκέμβριο, 2010 από

<http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/1DB2E9EA6FB6612FC2256D7A003BF0CB?OpenDocument>

- *Πρόσφυγες και εκτοπισμένοι.* (2010). Ανακτήθηκε Δεκέμβριο, 2010 από <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/73B32D1E0BD06391C2256D7A003C0C3F?OpenDocument>
- *Οι Αγνοούμενοι* (2011). Ανακτήθηκε Ιανουάριος, 2011 από <http://www.moi.gov.cy/MOI/pio/pio.nsf/All/165BDDAD268BA232C2256D7A003C4548?OpenDocument>
- *Οι εγκλωβισμένοι.* (2011). Ανακτήθηκε Μάης, 2011 από <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/AB033773F7A18AB8C2256D7A003C5C24?OpenDocument>
- *Οι έποικοι.* (2010). Ανακτήθηκε Δεκέμβριος, 2010 από <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/64D1EBF5E4CDD878C2256D7A003CB539?OpenDocument>
- *Καταστροφή της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.* (2010). Ανακτήθηκε 11 Αυγούστου, 2010 από <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/1BB86A77D9A1E8E5C2256D7A003C6DB5?OpenDocument>
- *Σφετερισμός περιουσιών.* (2010). Ανακτήθηκε Δεκέμβριο, 2010 από <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/4749AAC1D865C771C2256D7A003CC1D1?OpenDocument>
- *Σημαντικές νομικές αποφάσεις για το κυπριακό πρόβλημα.* (2010). Ανακτήθηκε Δεκέμβριο, 2010 από <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/F3BA9DF075945989C22577F1003764A7?OpenDocument>